

«Մոզո»

ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններ

**2019թ. դեկտեմբերի 31-ին
ավարտված տարվա համար**

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն	3
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն	6
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	7
Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվություն.....	8
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն.....	9
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ.....	10



«Քեյ-Փի-Էն-Ջի Արմենիա» ՍՊԸ
Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0010
Վ. Սարգսյանի փ. 26/1
«Էրեբունի Պլազա» Բիզնես-Կենտրոն, 8-րդ հարկ
Հեռախոս + 374 (10) 595 999
Վեբ կայք www.kpmg.am

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«Մոզո» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ-ի մասնակցին և
Տնօրենների խորհրդին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Մոզո» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ-ի (Կազմակերպություն) ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը՝ առ 31 դեկտեմբերի 2019թ., այդ ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, որոնք ներառում են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերը և այլ բացատրական տեղեկատվություն:

Մեր կարծիքով, կից ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Կազմակերպության ֆինանսական վիճակը 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքները և դրամական հոսքերը՝ ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն:

Կարծիքի հիմք

Մենք աուդիտն իրականացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ ներկայացված է մեր եզրակացության «*Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար*» բաժնում: Մենք անկախ ենք Կազմակերպությունից՝ համաձայն Պրոֆեսիոնալ հաշվապահների էթիկայի կանոնագրքի (ներառյալ՝ Անկախության միջազգային ստանդարտները) և Հայաստանի Հանրապետությունում ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի նկատմամբ կիրառելի էթիկայի պահանջների, և կատարել ենք էթիկային վերաբերող մեր պարտականություններն այս պահանջներին և էթիկայի միջազգային կանոնագրքին համապատասխան: Մենք գտնում ենք, որ ձեռք ենք բերել բավարար համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Այլ հանգամանք

Կազմակերպության 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և այդ ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտն իրականացվել է այլ աուդիտորական կազմակերպության կողմից, որի 2019թ. հունիսի 27-ի եզրակացությունում արտահայտվել է չձևափոխված կարծիք այդ ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման, և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որն ըստ ղեկավարության անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Կազմակերպության անընդհատ գործելու կարողության գնահատման համար՝ անհարժեշտության դեպքում բացահայտելով անընդհատությանը վերաբերող հարցերը, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքը կիրառելու համար, եթե առկա չէ ղեկավարության՝ Կազմակերպությունը լուծարելու կամ գործունեությունը դադարեցնելու նտադրություն, կամ չկա դրանից խուսափելու իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձիք պատասխանատու են Կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվություններն, ամբողջությամբ վերցված, զերծ են էական խեղաթյուրումներից, անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, սակայն այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՍ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտի ընթացքում միշտ կհայտնաբերվի էական խեղաթյուրումը՝ վերջինիս առկայության դեպքում: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինանսական հաշվետվությունների օգտագործողների՝ այդ ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՍ-ների համաձայն իրականացվող աուդիտի ողջ ընթացքում մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական թերահավատություն: Մենք նաև՝

- հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր այդ ռիսկերին արձագանքելու համար և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրումը չհայտնաբերելու ռիսկն ավելի մեծ է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումը չհայտնաբերելու ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի շրջանցում:
- պատկերացում ենք կազմում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե Կազմակերպության ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- գնահատում ենք կիրառվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության տեղին լինելը և ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամտությունը:

- եզրահանգում ենք դեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և, հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք, թե արդյոք առկա է էական անորոշություն դեպքերի կամ հանգամանքները հետ կապված, որոնք կարող են նշանակալի կասկած հարուցել Կազմակերպության անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, մեզանից պահանջվում է մեր աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդ բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա դեպքերը կամ հանգամանքները կարող են հանգեցնել Կազմակերպության կողմից անընդհատության հիմունքով գործունեության իրականացման դադարեցմանը:
- գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ՝ բացահայտումները և գնահատում ենք, թե արդյոք ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացնում են իրենց հիմքում ընկած գործառնություններն ու իրադարձություններն այնպիսի ձևով, որը թույլ է տալիս ապահովել ճշմարիտ ներկայացում:

Ի թիվս այլ հարցերի, մենք տեղեկացնում ենք կառավարման օղակներում գտնվող անձանց աուդիտի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Այս անկախ աուդիտորական եզրակացության ներկայացման հիմք հանդիսացող աուդիտի իրականացման համար պատասխանատու գործընկերն է՝

Տիգրան Գասպարյան
Ղեկավար գործընկեր, «Քեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՍՊԸ-ի տնօրեն

«Քեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՍՊԸ
30 հունիսի 2020թ.

«Մոզո» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
 Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն
 2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	Ծնթգ.	2019թ. հազ. դրամ	2018թ.* հազ. դրամ
Արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ	5	4,996,462	1,918,681
Տոկոսային ծախս	5	(1,117,970)	(396,668)
Ջուտ տոկոսային եկամուտ		3,878,492	1,522,013
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով ծախս		(93,187)	(20,384)
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով զուտ ծախս		(93,187)	(20,384)
Ջուտ օգուտ/(վնաս) փոխարժեքային տարբերություններից		160,309	(23,598)
Երաշխավորության վերաշափում	15	(108,628)	-
Ջուտ այլ գործառնական եկամուտ	6	355,329	16,988
Գործառնական եկամուտ		4,192,315	1,495,019
Հաճախորդներին տրված վարկերի արժեզրկումից կորուստ	12	(1,872,127)	(434,293)
Ամոլորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների այլ դուրսգրում		(38,822)	(2,833)
Գործառնական եկամուտ արժեզրկումից հետո		2,281,366	1,057,893
Անձնակազմի գծով ծախսեր		(479,908)	(308,604)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	7	(1,366,648)	(455,679)
Շահույթ նախքան շահութահարկով հարկումը		434,810	293,610
Շահութահարկի գծով ծախս	8	(61,716)	(58,000)
Շահույթ տարվա համար		373,094	235,610
Շահույթ և ընդամենը համապարփակ եկամուտ տարվա համար		373,094	235,610

* Կազմակերպությունը սկսել է կիրառել ՖՀՄՍ 16-ը 2019թ. հունվարի 1-ից՝ օգտագործելով փոփոխված հետընթաց մոտեցումը: Այս մոտեցման համաձայն համադրելի տեղեկատվությունը չի վերահաշվարկվում (տես Ծանոթագրություն 3):

6-ից 58-րդ էջերում ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են ղեկավարության կողմից 2020թ. հունիսի 30-ին և ստորագրվել են վերջինիս անունից:

Մեսրոպ Առաքելյան
 Գլխավոր տնօրեն

Մարինե Աղամալյան
 Գլխավոր հաշվապահ

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

«Մոզո» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
 Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն
 առ 31 դեկտեմբերի 2019թ.

	Ծնթգ.	2019թ. հազ. դրամ	2018թ.* հազ. դրամ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	9	131,964	15,492
Ավանդներ	10	403,893	2,524,332
Հաճախորդներին տրված վարկեր	12	10,555,332	5,723,208
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	11	76,446	69,527
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ		108,938	-
Հետաձգված հարկային ակտիվ	8	68,633	66,424
Վարկերի հավաքագրման գծով ստացվելիք գումարներ		175,130	25,813
Այլ ակտիվներ		72,027	37,947
Ընթացիկ հարկային ակտիվ		27,633	-
Ընդամենը ակտիվներ		11,619,996	8,462,743
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Վարկեր բանկերից և ֆինանսական կազմակերպություններից	13	9,724,145	7,230,407
Վարձակալության գծով պարտավորություն		119,668	-
Ֆինանսական երաշխավորության գծով պահուստ	15	196,070	106,898
Այլ պարտավորություններ	14	386,958	301,371
Ընդամենը պարտավորություններ		10,426,841	7,638,676
ՄԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ			
Կանոնադրական կապիտալ		800,000	800,000
Այլ պահուստներ	15	(97,462)	(93,456)
Զբաղիված շահույթ		490,617	117,523
Ընդամենը սեփական կապիտալ		1,193,155	824,067
Ընդամենը պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		11,619,996	8,462,743

* Կազմակերպությունը սկսել է կիրառել ՖՀՄՍ 16-ը 2019թ. հունվարի 1-ից՝ օգտագործելով փոփոխված հետընթաց մոտեցումը: Այս մոտեցման համաձայն համադրելի տեղեկատվությունը չի վերահաշվարկվում (տես Ծանոթագրություն 3):

	2019թ.	2018թ.*
Ծնթգ.	հազ. դրամ	հազ. դրամ
ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՀՈՍՔԵՐ ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԻՑ		
Ստացված տոկոսներ	4,482,257	1,807,991
Վճարված տոկոսներ	(1,088,883)	(327,783)
Վճարված միջնորդավճարներ և այլ վճարներ	(93,187)	(20,384)
Վճարված վարչական և այլ գործառնական ծախսեր	(1,360,541)	(355,537)
Վճարված անձնակազմի գծով ծախսեր և հարակից հարկեր	(459,536)	(285,838)
Այլ եկամուտ	243,833	13,789
Գործառնական գործունեությունից ստացված դրամական հոսքեր նախքան գործառնական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխությունները	1,723,943	832,238
Գործառնական ակտիվների (աճ/նվազում)		
Հաճախորդներին տրված վարկեր	(6,300,592)	(5,105,368)
Վարկերի հավաքագրման գծով ստացվելիք գումարներ	(149,317)	(25,813)
Այլ ակտիվներ	(47,601)	(28,976)
Գործառնական պարտավորությունների աճ/(նվազում)		
Այլ պարտավորություններ	143,463	1,889
Գործառնական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ նախքան շահութահարկի վճարումը	(4,630,104)	(4,326,030)
Վճարված շահութահարկ	(171,987)	-
Գործառնական գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ	(4,802,091)	(4,326,030)
ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՀՈՍՔԵՐ ՆԵՐԴՐՈՒՄԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԻՑ		
Ժամկետային ավանդների ելքագրում/(տեղաբաշխում)	2,100,000	(2,500,000)
Ժամկետային ավանդներից ստացված տոկոսներ	196,854	-
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում	(46,742)	(64,234)
Ներդրումային գործունեությունից ստացված/ներդրումային գործունեության համար (օգտագործված) զուտ դրամական հոսքեր	2,250,112	(2,564,234)
ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՀՈՍՔԵՐ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԻՑ		
Մուտքեր ստացված վարկերից	13,224,944	6,355,644
Ստացված վարկերի մարում	(10,531,645)	-
Կանոնադրական կապիտալի ներգրավում	-	500,000
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված զուտ դրամական հոսքեր	2,693,299	6,855,644
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ/(նվազում)	141,320	(34,620)
Փոխանակման փոխարժեքի փոփոխության ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(24,848)	1,530
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեսկզբի դրությամբ	15,492	48,582
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեվերջի դրությամբ	9 131,964	15,492

* Կազմակերպությունը սկսել է կիրառել ՖՀՄՍ 16-ը 2019թ. հունվարի 1-ից՝ օգտագործելով փոփոխված հետընթաց մոտեցումը: Այս մոտեցման համաձայն համադրելի տեղեկատվությունը չի վերահաշվարկվում (տես Ծանոթագրություն 3):

Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

«Մեզո» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

հազ. դրամ	Կանոնադրական կապիտալ	Այլ պահուստներ	Չբաշխված շահույթ/ (կուտակված վնաս)	Ընդամենը
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2018թ.	300,000	-	(118,087)	181,913
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ				
Շահույթ տարվա համար	-	-	235,610	235,610
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ տարվա համար	-	-	235,610	235,610
Գործառնություններ սեփականատերերի հետ՝ գրանցված ուղղակիորեն սեփական կապիտալում				
Կանոնադրական կապիտալի ներգրավում	500,000	-	-	500,000
Կապակցված կողմին տրված երաշխավորության սկզբնական ճանաչում՝ առանց 18,691 հազար դրամ գումարով գուտ հետաձգված հարկի (Ծնթգ. 8)	-	(93,456)	-	(93,456)
Ընդամենը գործառնություններ սեփականատերերի հետ	500,000	(93,456)	-	406,544
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2018թ.	800,000	(93,456)	117,523	824,067
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2019թ.*	800,000	(93,456)	117,523	824,067
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ				
Շահույթ տարվա համար	-	-	373,094	373,094
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ տարվա համար	-	-	373,094	373,094
Գործառնություններ սեփականատերերի հետ՝ գրանցված ուղղակիորեն սեփական կապիտալում				
Կապակցված կողմին տրված երաշխավորության վերաչափման ազդեցությունը՝ առանց 879 հազար դրամ գումարով գուտ հետաձգված հարկի (Ծնթգ. 8)	-	(4,006)	-	(4,006)
Ընդամենը գործառնություններ սեփականատերերի հետ	-	(4,006)	-	(4,006)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2019թ.	800,000	(97,462)	490,617	1,193,155

* Կազմակերպությունը սկսել է կիրառել ՖՀՄՍ 16-ը 2019թ. հունվարի 1-ից՝ օգտագործելով փոփոխված հետընթաց մոտեցումը: Այս մոտեցման համաձայն համադրելի տեղեկատվությունը չի վերահաշվարկվում (տես Ծանոթագրություն 3):

1 Ներածություն

(ա) Կազմակերպչական կառուցվածքը և հիմնական գործունեությունը

«Մոզո» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ-ն (Կազմակերպություն) հիմնադրվել է 2017թ-ին՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն:

Կազմակերպության հիմնական գործունեությունը ֆիզիկական անձանց արագ և կոնվերգենտ ծառայությունների մատուցումն է Հայաստանում՝ առաջարկելով ավտոմեքենայի գրավով վարկեր, ավտոմեքենային ձեռքբերման վարկեր և Մոզո «Հիմա» արագ, գրավով չապահովված կարճաժամկետ վարկեր (այսուհետ՝ Մոզո «Հիմա»): Կազմակերպության գործունեությունը կարգավորվում է ՀՀ կենտրոնական բանկի (ՀՀ ԿԲ) կողմից: Կազմակերպությունն իր գործունեությունն իրականացնում է ՀՀ ԿԲ-ի կողմից 2017թ. հունիսի 23-ին տրված թիվ 42 վարկային կազմակերպության լիցենզիայի համաձայն:

Կազմակերպության իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0010, Վարդանանց փ. 18/2, գրասենյակներ 4, 5 և 6:

Կազմակերպությունն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանի տարածաշրջաններում գտնվող 6 մասնաճյուղերի և 327 կրպակների միջոցով:

Կազմակերպության միակ մասնակիցն է «Մոզո Բայթիքս ընդ Կաուկասուս» բաժնետիրական ընկերությունը, որը «Մոզո Ֆայնենս ԷսԷյ» ընկերության դուստր ընկերությունն է:

Կապակցված կողմերի հետ գործարքների մանրամասները ներկայացված են Ծանոթագրություն 20-ում:

(բ) Գործարար միջավայրը Հայաստանում

Կազմակերպությունն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանում: Հետևաբար, Կազմակերպության գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկան, որոնց բնորոշ են զարգացող շուկայի հատկանիշներ: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը շարունակում են զարգանալ, սակայն կարող են ունենալ տարբեր մեկնաբանություններ և ենթակա են հաճախակի փոփոխությունների, ինչը, այլ իրավական և ֆինանսական խոչընդոտների հետ մեկտեղ, լրացուցիչ բարդություններ է ստեղծում Հայաստանում գործող կազմակերպությունների համար:

Ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Կազմակերպության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

2 Հաշվապահական հաշվառման հիմունքներ

(ա) Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) պահանջների համաձայն:

Այս ֆինանսական հաշվետվություններն իրենցից ներկայացնում են Կազմակերպության տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների առաջին փաթեթը, որտեղ կիրառվել են ՖՀՄՍ 16 «*Լարձակալություններ*» պահանջները: Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի համապատասխան փոփոխությունները ներկայացված են Ծանոթագրություն 3-ում:

(բ) Չափման հիմունքները

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով:

(գ) Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Կազմակերպության ֆունկցիոնալ արժույթը ՀՀ դրամն է (դրամ), որը, լինելով Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը, արտացոլում է Կազմակերպության գործունեության հիմքում ընկած իրադարձությունների և հանգամանքների տնտեսական էությունը:

Դրամը նաև այս ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է:

Ֆինանսական տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ:

(դ) Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՍ պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար ղեկավարությունը կատարել է մի շարք դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն Կազմակերպության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամտի և ծախսի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումները և հիմքում ընկած ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում վերանայվել են, և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ընթացքում կատարված այն կարևոր դատողությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնք նշանակալի ազդեցություն ունեն ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա, և այն ենթադրությունների և գնահատումների անորոշությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնք ենթադրում են հաջորդ ֆինանսական տարում էական ճշգրտման ռիսկ, ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում.

- ֆինանսական ակտիվների դասակարգում. այն բիզնես մոդելի գնահատում, որի շրջանակում պահվում են ակտիվները, և գնահատում, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ – Ծանոթագրություն 4 (ե) (i),

- չափանիշների սահմանում որոշելու համար, թե արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր, որոշելու համար ակնկալվող պարտքային կորուստների (ԱՊԿ) չափման մեջ ապագայամետ տեղեկատվությունը ներառելու մեթոդաբանությունը և ակնկալվող պարտքային կորուստների չափման համար օգտագործվող մոդելների ընտրություն և հաստատում – Ծանոթագրություն 17 (բ),
- ֆինանսական գործիքների արժեզրկում. որոշել ելակետային տվյալներն ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատման մոդելի համար, այդ թվում՝ ապագայամետ տեղեկատվության ներառումը – Ծանոթագրություն 17 (բ),
- մայր կազմակերպությանը տրված երաշխավորության իրական արժեքի որոշում – Ծանոթագրություն 15,
- ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքի գնահատում – Ծանոթագրություն 21:

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխություններ

ՖՀՄՍ 16

Կազմակերպությունը սկսել է կիրառել ՖՀՄՍ 16 «Վարձակալություններ» ստանդարտը 2019թ. հունվարի 1-ից: Կազմակերպությունը կիրառել է ՖՀՄՍ 16-ն օգտագործելով փոփոխված հետընթաց մոտեցումը և որոշել է չափել օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը վարձակալության գծով պարտավորությանը հավասար չափով (որոշակի ճշգրտումների պայմանով): Համապատասխանաբար, 2018թ. համար ներկայացված համադրելի տեղեկատվությունը չի վերահիշվարկվում, այսինքն՝ այն ներկայացվում է ինչպես նախկինում՝ ՀՀՄՍ 17-ի և ՖՀՄՍԿ Մեկնաբանություն 4 համաձայն: Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մանրամասները ներկայացված են ստորև: Բացի այդ, ՖՀՄՍ 16-ի բացահայտման պահանջներն ընդհանուր առմամբ չեն կիրառվել համադրելի տեղեկատվության նկատմամբ:

(ա) Վարձակալության սահմանումը

Նախկինում Կազմակերպությունը պայմանագրի սկզբում որոշում էր, թե արդյոք համաձայնությունը հանդիսանում էր վարձակալության պայմանագիր կամ պարունակում էր վարձակալություն՝ ՖՀՄՍԿ Մեկնաբանություն 4 «Համաձայնություններում վարձակալության առկայության որոշում» համաձայն: Այժմ Կազմակերպությունը գնահատում է, թե արդյոք պայմանագիրը հանդիսանում է վարձակալության պայմանագիր կամ պարունակում է վարձակալություն վարձակալության սահմանման հիման վրա, ինչպես ներկայացված է ստորև:

Պայմանագիրը հանդիսանում է վարձակալության պայմանագիր կամ պարունակում է վարձակալություն, եթե այդ պայմանագրով հատուցման դիմաց՝ որպես փոխանակում որոշակի ժամանակահատվածի ընթացքում փոխանցվում է որոշակիացված ակտիվի օգտագործման հսկողության իրավունքը: Գնահատելու համար, արդյոք պայմանագրով փոխանցվում է որոշակիացված ակտիվի օգտագործման հսկողության իրավունքը, Կազմակերպությունն օգտագործում է ՖՀՄՍ 16-ի վարձակալության սահմանումը:

ՖՀՄՍ 16-ին անցնելիս Կազմակերպությունը որոշել է օգտվել գործնական բնույթի պարզեցումից, որը թույլ է տալիս չվերանայել վարձակալության գործարքների բացահայտման համար նախկինում իրականացված գնահատման արդյունքները:

Կազմակերպությունը ՖՀՄՍ 16-ը կիրառել է միայն այն պայմանագրերի նկատմամբ, որոնք նախկինում որոշակիացվել էին որպես վարձակալության պայմանագրեր: Պայմանագրերը, որոնք չէին որոշակիացվել որպես վարձակալության պայմանագրեր ՀՀՄՍ 17-ի և ՖՀՄՍԿ Սեկնաբանություն 4-ի համաձայն, չեն վերագնահատվել ՖՀՄՍ 16-ի պահանջներին համապատասխանող վարձակալություն բացահայտելու համար: Այդ իսկ պատճառով, ՖՀՄՍ 16-ի վարձակալության սահմանումը կիրառվել է միայն այն պայմանագրերի նկատմամբ, որոնք կնքվել կամ փոփոխվել են 2019թ. հունվարի 1-ին կամ հետո:

(բ) Կազմակերպությունը՝ որպես վարձակալ

Կազմակերպությունը վարձակալում է գլխամասային գրասենյակի և մասնաճյուղերի գրասենյակների տարածքները:

Համադրելի ժամանակաշրջանում վարձակալության պայմանագրերը, որոնց շրջանակում Կազմակերպությանն էին փոխանցվում սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, Կազմակերպությունը դասակարգում էր որպես ֆինանսական վարձակալություն: Այլ վարձակալությունների շրջանակում պահվող ակտիվները դասակարգվում էին որպես գործառնական վարձակալություն և չէին ճանաչվում Կազմակերպության ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում: Գործառնական վարձակալության գծով վճարումները ճանաչվում էին շահույթում կամ վնասում գծային հիմունքով՝ վարձակալության ժամկետի ընթացքում: Ստացված վարձակալության խրախուսումները ճանաչվում էին որպես վարձակալության գծով ընդհանուր ծախսի անբաժանելի մաս՝ վարձակալության ժամկետի ընթացքում:

ՖՀՄՍ 16-ի համաձայն՝ Կազմակերպությունը ճանաչում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ և վարձակալության գծով պարտավորություններ վարձակալության այս պայմանագրերի մեծ մասի համար, այսինքն՝ վարձակալությունն արտացոլվում է հաշվապահական հաշվեկշռում:

Վարձակալության բաղադրիչ պարունակող պայմանագրի սկզբում կամ փոփոխության դեպքում, Կազմակերպությունը վերագրում է պայմանագրում սահմանված հատուցումը վարձակալության յուրաքանչյուր բաղադրիչի վրա՝ հիմք ընդունելով վարձակալության բաղադրիչի առանձին գինը:

Կազմակերպությունը ճանաչում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն վարձակալության մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը սկզբնապես չափվում է սկզբնական արժեքով, որը ներառում է վարձակալության գծով պարտավորության սկզբնական գումարը՝ ճշգրտված վարձակալության մեկնարկի ամսաթվին կամ դրանից առաջ կատարված վարձավճարների մասով, գումարած կրած սկզբնավորման ցանկացած ուղղակի ծախսումները և հիմքում ընկած ակտիվի ապատեղակայման և քանդման, կամ վերջինիս վերականգնման, կամ դրա զբաղեցրած տեղանքի վերականգնման գնահատված ծախսումները՝ հանած ստացված ցանկացած վարձակալության խրախուսումները:

Հետագայում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային հիմունքով՝ վարձակալության մեկնարկի ամսաթվից մինչև ժամկետի ավարտը, եթե վարձակալությամբ Կազմակերպությանը չի փոխանցվում հիմքում ընկած ակտիվի սեփականության իրավունքը վարձակալության ժամկետի ավարտին, կամ եթե ակտիվի օգտագործման իրավունքի արժեքը չի արտացոլում, որ Կազմակերպությունը կիրառործի գնման օպցիոնը: Այդ դեպքում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը հաշվարկվում է հիմքում ընկած ակտիվի օգտակար ծառայության ընթացքում, որը որոշվում

է նույն հիմունքով, որը կիրառվում հիմնական միջոցների համար: Բացի այդ, օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը պարբերաբար նվազեցվում արժեզրկումից կորուստների չափով, վերջիններիս առկայության դեպքում, և ճշգրտվում է վարձակալության գծով պարտավարությունների որոշ վերաչափումների մասով:

Վարձակալության գծով պարտավորությունը սկզբնապես չափվում է այն վարձավճարների ներկա արժեքով, որոնք չեն վճարվել մեկնարկի ամսաթվին՝ զեղչված վարձակալությանը ենթադրվող տոկոսադրույքով, կամ Կազմակերպության լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքով, եթե այդ դրույքը չի կարելի հեշտությամբ որոշել: Որպես կանոն, Կազմակերպությունը որպես զեղչման դրույք կիրառում է լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը:

Վարձակալության գծով պարտավորության չափման մեջ ներառվում են հետևյալ վարձավճարները.

- հաստատուն վճարումները, ներառյալ՝ ըստ էության հաստատուն վճարումները,
- վարձակալության փոփոխուն վճարումները, որոնք կախված են ինդեքսից կամ դրույքից, և որոնք սկզբնապես չափվել են՝ կիրառելով մեկնարկի ամսաթվին գործող ինդեքսը կամ դրույքը,
- գումարները, որոնք, ինչպես սպասվում է կվճարվեն մնացորդային արժեքի երաշխիքի ներքո և
- գնման օպցիոնի իրագործման գինը, եթե Կազմակերպությունը խելամտորեն համոզված է, որ կիրագործի այդ օպցիոնը, վարձավճարներն օպցիոնով նախատեսված նորացման ժամանակաշրջանի համար, եթե Կազմակերպությունը խելամտորեն համոզված է, որ կիրագործի այդ երկարաձգման օպցիոնը, ինչպես նաև վարձակալությունը դադարեցնելու հետ կապված տուգանքները, եթե Կազմակերպությունը խելամտորեն համոզված չէ, որ վաղաժամ չի դադարեցնի վարձակալությունը:

Վարձակալության գծով պարտավորությունը չափվում է ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Այն վերաչափվում է, եթե առկա է ապագա վարձավճարների փոփոխություն՝ որպես ինդեքսի կամ դրույքի փոփոխության արդյունք, առկա է մնացորդային արժեքի երաշխիքի շրջանակներում վճարման ենթակա գումարների Կազմակերպության գնահատականի փոփոխություն, եթե Կազմակերպությունը փոխում է գնման, երկարաձգման կամ դադարեցման օպցիոնն իրագործելու իր գնահատականը, կամ եթե առկա է վերանայված ըստ էության հաստատուն վարձավճար:

Եթե վարձակալության գծով պարտավորությունը վերաչափվում է այս եղանակով, կատարվում է համապատասխան ճշգրտում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի գծով, կամ գրանցվում է շահույթում կամ վնասում, եթե օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է մինչև զրո:

(i) ՀՀՄՍ 17-ի համաձայն որպես գործառնական վարձակալություն դասակարգված վարձակալություն

ՖՀՄՍ 16-ին անցման ժամանակ ՀՀՄՍ 17-ի համաձայն որպես գործառնական վարձակալություն դասակարգված պայմանագրերի գծով պարտավարությունները չափվել են մնացած վարձավճարների ներկա արժեքով՝ զեղչված Կազմակերպության լրացուցիչ փոխառության դրույքով 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը չափվում է այն գումարով, որը հավասար է վարձակալության գծով պարտավորությանը՝ ճշգրտված վարձակալության գծով կատարած կանխավճարներով կամ հաշվեգրված վարձավճարներով:

Նախկինում ՀՀՄՍ 17-ի համաձայն որպես գործառնական վարձակալություն դասակարգված վարձակալության պայմանագրերի նկատմամբ Կազմակերպությունը կիրառել է մի շարք գործնական բնույթի պարզեցումներ: Մասնավորապես, Կազմակերպությունը՝

- չի ճանաչել օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ և վարձակալության գծով պարտավարություններ փոքրարժեք ակտիվների վարձակալությունների գծով,
- բացառել է սկզբնական ուղղակի ծախսումներն օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների չափումից սկզբնական կիրառման ամսաթվին և
- կիրառել է դատողություններ հետադարձ ամսաթվով վարձակալության ժակետը որոշելիս:

(ii) ՀՀՄՍ 17-ի համաձայն որպես ֆինանսական վարձակալություն դասակարգված վարձակալություն

2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ Կազմակերպությունը չունի ՀՀՄՍ 17-ի համաձայն որպես ֆինանսական վարձակալություն դասակարգված վարձակալության պայմանագրեր:

(գ) Կազմակերպությունը՝ որպես վարձատու

ՖՀՄՍ 16-ին անցնելիս Կազմակերպությունից չի պահանջվում կատարել որևէ ճշգրտում վարձակալության այն պայմանագրերի հետ կապված, որոնցում այն հանդես է գալիս որպես վարձատու, բացառությամբ ենթավարձակալության: Կազմակերպությունը չունի ենթավարձակալության պայմանագրեր, այդ իսկ պատճառով, վարձատուի հաշվառումը մնացել է անփոփոխ:

(դ) Ազդեցությունը ֆինանսական հաշվետվությունների վրա

(i) Ազդեցությունը ստանդարտին անցնելիս

ՖՀՄՍ 16-ին անցնելիս Կազմակերպությունը ճանաչել է լրացուցիչ իրավունքի ձևով ակտիվները և լրացուցիչ վարձակալության գծով պարտավորությունները: ՖՀՄՍ 16-ի սկզբնական կիրառումը կուտակային ազդեցություն չի ունեցել չբաշխված շահույթի վրա: Ստորև ամփոփվել են կերպով ներկայացված է տանդարտին անցման ազդեցությունը:

հազ. դրամ	1 հունվարի 2019թ.
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	157,868
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	157,868

Որպես գործառնական վարձակալություն դասակարգված վարձակալությունների գծով պարտավորությունները չափելիս Կազմակերպությունը վարձավճարները զեղչել է լրացուցիչ փոխառության դրույքով 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ: Կիրառված միջին կշռված դրույքը կազմում է 11.1%:

հազ. դրամ	1 հունվարի 2019թ.
ՀՀՄՍ 17-ի համաձայն Կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվություններում բացահայտված գործառնական վարձակալության գծով հանձնառություններ առ 31 դեկտեմբերի 2018թ.	117,694
Վարձավճարների ներառում չեղյալ համարվող վարձակալությունների շրջանակում	78,154
Զգեղչված վարձակալության գծով պարտավարություններ առ 1 հունվարի 2019թ.	195,848
Կազմակերպության որպես վարձակալի միջին կշռված լրացուցիչ փոխառության դրույքը առ 1 հունվարի 2019թ.	11.1%
Վարձակալության գծով պարտավորություններ ճանաչված առ 1 հունվարի 2019թ.	157,868

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր

Բացառությամբ Ծանոթագրություն 3-ի (ե) կետում բացահայտված փոփոխությունների, ստորև ներկայացվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը հետևողականորեն կիրառվել է այս ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար: Այլ նոր ստանդանդարտները և ստանդարտների փոփոխությունները, որոնք գործում են 2019թ. հունվարի 1-ից, ազդեցություն չեն ունեցել Կազմակերպության ստորև ներկայացվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության վրա:

(ա) Արտարժույթ

Արտարժույթով գործառնությունները վերահաշվարկվում են դրամի գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի այդ օրվա փոխարժեքով: Դրամային հոդվածների հետ կապված արտարժույթով գործառնությունների գծով օգուտը կամ վնասն իրենից ներկայացնում է տարբերություն ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված, ժամանակաշրջանի համար արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսների ու վճարումների մասով ճշգրտված ամորտիզացված արժեքի և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով վերահաշվարկված ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված ամորտիզացված արժեքի միջև:

Իրական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի իրական արժեքի որոշման ամսաթվի փոխարժեքով: Սկզբնական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Վերահաշվարկից առաջացող փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

(բ) Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են բանկերում պահվող սահմանափակումներ չունեցող մնացորդները: Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

(գ) Տոկոսներ

Արդյունավետ տոկոսադրույք

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված ապագա դրամական վճարումները կամ մուտքերը զեղչում է ճիշտ մինչև՝

- ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեք կամ
- ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեք:

Ֆինանսական գործիքների, բացառությամբ ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվների, արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկելիս Կազմակերպությունը գնահատում է ապագա դրամական հոսքերը՝ դիտարկելով ֆինանսական գործիքի բոլոր պայմանագրային պայմանները, սակայն առանց հաշվի առնելու ակնկալվող պարտքային կորուստները: Ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար հաշվարկվում է պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույք՝ կիրառելով գնահատված ապագա դրամական հոսքերը՝ ներառյալ ակնկալվող պարտքային կորուստները:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկը ներառում է գործարքի գծով ծախսումները և վճարված կամ ստացված բոլոր միջնորդավճարները և գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը: Գործարքի գծով ծախսումները ներառում են այն լրացուցիչ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Ամորտիզացված արժեք և համախառն հաշվեկշռային արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքն այն գումարն է, որով ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած մայր գումարի վճարումները, գումարած կամ հանած արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված սկզբնական և մարման ենթակա գումարների միջև տարբերության կուտակային ամորտիզացիան և, ֆինանսական ակտիվների համար՝ ճշգրտված ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստով:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքն է նախքան ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստի գծով ճշգրտումը:

Տոկոսային եկամտի և ծախսի հաշվարկ

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկվում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության սկզբնական ճանաչման պահին: Տոկոսային եկամուտը և ծախսը հաշվարկելիս արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ (եթե ակտիվը պարտքային առումով արժեզրկված չէ) կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Արդյունավետ տոկոսադրույքը վերանայվում է լողացող դրույքով գործիքների դրամական հոսքերի պարբերական վերագնահատման արդյունքում՝ շուկայական դրույքների փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով: Արդյունավետ տոկոսադրույքը վերանայվում է նաև իրական արժեքի հեջի ճշգրտումներն արտացոլելու համար այն ամսաթվի դրությամբ, երբ սկսվում է համապատասխան ճշգրտման ամորտիզացիայի հաշվարկը:

Այնուամենայնիվ, սկզբնական ճանաչումից հետո պարտքային առումով արժեզրկված դարձած ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ակտիվն այլևս չի համարվում պարտքային առումով արժեզրկված, տոկոսային եկամտի հաշվարկը կրկին իրականացվում է համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Սկզբնական ճանաչման պահին պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքն ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Տոկոսային եկամտի հաշվարկը չի իրականացվում համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ, մույնիսկ եթե ակտիվի պարտքային ռիսկը նվազում է:

Տեղեկատվությունն այն մասին, թե որ դեպքերում են ֆինանսական ակտիվները համարվում պարտքային առումով արժեզրկված, ներկայացված է Ծանոթագրություն 4 (ե) (iv) կետում:

Ներկայացում

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ներկայացված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտը ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով տոկոսները:

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ներկայացված տոկոսային ծախսը ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների գծով տոկոսային ծախսը:

(դ) Վճարներ և միջնորդավճարներ

Վճարների և միջնորդավճարների տեսքով եկամուտը և ծախսերը, որոնք կազմում են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը, ներառվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկում (տես Ծանոթագրություն 4 (զ)):

Վճարների և միջնորդավճարների տեսքով այլ ծախսերը հիմնականում վերաբերում են բանկային ծառայությունների գծով միջնորդավճարներին և սպասարկման վճարներին, որոնք ծախսագրվում են ծառայությունը ստանալիս:

(ե) Ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ

i. Դասակարգում

Ֆինանսական ակտիվներ

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը դասակարգվում է որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող.

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է պահել ակտիվը պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու համար և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Պարտքային գործիքը չափվում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող.

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն իրագործվում է թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքերը հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվները վաճառելու միջոցով և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Բացի այդ, սկզբնական ճանաչման պահին Կազմակերպությունը կարող է անշրջելիորեն նախորոշել ֆինանսական ակտիվը, որն այլպես բավարարում է ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվելու պահանջները, որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, եթե դա կվերացնի կամ էականորեն կնվազեցնի հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանար:

Բիզնես մոդելի գնահատում

Կազմակերպությունը պորտֆելի մակարդակով գնահատում է այն բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակում պահվում է ակտիվը, քանի որ այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է գործունեությունը կառավարելու և ղեկավարությանը տեղեկատվություն տրամադրելու եղանակը: Այդ դեպքում դիտարկվում է հետևյալ տեղեկատվությունը.

- պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը և նպատակները և այդ քաղաքականության աշխատանքը գործնականում: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարության նպատակն է ապահովել պայմանագրով նախատեսված տոկոսային եկամտի ստացումը, ապահովել տոկոսային որոշակի եկամտաբերության մակարդակը, համապատասխանեցնել ֆինանսական ակտիվների

- ժամկետներն այն պարտավորությունների ժամկետներին, որոնք ֆինանսավորում են այդ ակտիվներով, կամ իրացնել դրամական հոսքերն ակտիվների վաճառքի միջոցով:
- ինչպես է գնահատվում պորտֆելի կատարողականը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը հաղորդվում Կազմակերպության ղեկավարությանը:
 - բիզնես մոդելի (և այդ բիզնես մոդելում պահվող ֆինանսական ակտիվների) վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը:
 - ինչպես են վարձատրվում բիզնեսի ղեկավարները (օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը հիմնված է կառավարվող ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի, թե՛ հավաքված դրամական հոսքերի վրա):
 - նախորդ ժամանակաշրջաններում վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, այդ վաճառքների պատճառները և ապագա վաճառքների հետ կապված ակնկալիքները: Այնուամենայնիվ, վաճառքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը չի դիտարկվում մեկուսի, այն դիտարկվում է որպես մեկ ընդհանուր վերլուծության մաս առ այն, թե ինչպես են իրագործվում ֆինանսական ակտիվների կառավարման համար Կազմակերպության առաջադրված նպատակները և ինչպես են իրացվում դրամական հոսքերը:

Ֆինանսական ակտիվները, որոնք պահվում են առևտրական նպատակով կամ կառավարվում են և որոնց արդյունքը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, չափվում են իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով, քանի որ չեն պահվում ոչ պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու և ոչ էլ՝ թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվներ վաճառելու համար:

Գնահատում, արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ են

Այս գնահատման նպատակների համար «մայր գումարը» սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» սահմանվում է որպես փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխատվության հետ առնչվող այլ հիմնական ռիսկերի ու ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի) համար հատուցում և ներառում է շահույթի մարժան:

Գնահատելու համար, թե արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ են, Կազմակերպությունը դիտարկում է գործիքի պայմանագրային պայմանները: Այս դիտարկումը ներառում է այն գնահատումը, արդյոք ֆինանսական ակտիվը պարունակում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է այնպես փոխել պայմանագրային դրամական հոսքերի ժամկետները կամ գումարը, որ ֆինանսական ակտիվը չբավարարի այս պայմանը: Գնահատումն իրականացնելիս Կազմակերպությունը դիտարկում է հետևյալը.

- պայմանական դեպքերը, որոնք կարող են փոխել դրամական հոսքերի գումարը և ժամկետները,
- լծակավորման հատկանիշը,
- վաղաժամ մարման և ժամկետի երկարաձգման պայմանները,
- պայմանները, որոնք սահմանափակում են Կազմակերպության պահանջը որոշակի ակտիվներից առաջացող դրամական հոսքերով (օրինակ՝ առանց ռեգրեսի իրավունքի ակտիվների գծով պայմանավորվածությունների), և
- հատկանիշները, որոնք փոփոխում են փողի ժամանակային արժեքի համար հատուցումը, օրինակ՝ տոկոսադրույքների պարբերաբար վերասահմանումը:

Վերադասակարգում

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Կազմակերպությունը փոխում է ֆինանսական ակտիվների կառավարման իր բիզնես մոդելը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Կազմակերպությունն իր ֆինանսական պարտավորությունները, բացառությամբ ֆինանսական երաշխավորությունների և փոխատվության հանձնառությունների, դասակարգում է ամորտիզացված արժեքով չափվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների դասին:

Վերադասակարգում

Ֆինանսական պարտավորությունները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո:

ii. Ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Կազմակերպությունն ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ փոխանցում է դրամական հոսքեր ստանալու իրավունքներն այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, կամ որում Կազմակերպությունը ոչ փոխանցում, ոչ էլ պահպանում է սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն և հատույցները և չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը:

Ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչելիս ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի (կամ ապաճանաչված մասի վրա բաշխված հաշվեկշռային արժեքի) և (i) ստացված հատուցման (ներառյալ ձեռք բերված որևէ նոր ակտիվ՝ հանած ստանձնած որևէ նոր պարտավորություն) և (ii) այլ համապարփակ արդյունքում ճանաչված կուտակային օգուտի կամ կորստի գումարի տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Ապաճանաչման պահանջները բավարարող փոխանցված ֆինանսական ակտիվներում Կազմակերպության կողմից ստեղծված կամ պահպանված մասնակցությունը ճանաչվում է որպես առանձին ակտիվ կամ պարտավորություն:

Գործարքներում, որոնցում Կազմակերպությունը ոչ պահպանում է, ոչ էլ փոխանցում է ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, և պահպանում է ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը, Կազմակերպությունը շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվն այդ ֆինանսական ակտիվում իր շարունակվող ներգրավվածության չափով, որն այն չափն է, որով Կազմակերպությունը ենթարկվում է փոխանցված ակտիվի արժեքի փոփոխությունների ազդեցությանը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Կազմակերպությունն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունն այն դեպքում, երբ իր պայմանագրային պարտականությունները կատարվում են, կամ չեղյալ են համարվում, կամ ուժը կորցնում են:

iii. Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների փոփոխում

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոփոխվում են, Կազմակերպությունը գնահատում է, արդյոք փոփոխված ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են («նշանակալի փոփոխություն»), ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչվում է և ճանաչվում է նոր ֆինանսական ակտիվ իրական արժեքով՝ գումարած պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումները: Որպես փոփոխության մաս ստացված վճարները հաշվառվում են հետևյալ կերպ.

- վճարները, որոնք դիտարկվում են նոր ակտիվի իրական արժեքը որոշելիս, և վճարները, որոնք իրենցից ներկայացվում են պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումների հատուցում, ներառվում են ակտիվի սկզբնական չափման մեջ,
- մյուս վճարները ներառվում են շահույթում կամ վնասում՝ որպես ապաճանաչումից օգուտի կամ կորուստի մաս:

Գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական պարտավորությունների դրամական հոսքերի փոփոխությունները չեն դիտարկվում որպես փոփոխություն, եթե բխում են գոյություն ունեցող պայմանագրային պայմաններից:

Կազմակերպությունը իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում, այսինքն, գնահատում է, արդյոք սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբերվում են փոփոխված կամ փոխարինված ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերից: Կազմակերպությունը գնահատում է փոփոխության նշանակալի լինելը դիտարկելով քանակական և որակական գործոնները հետևյալ հերթականությամբ՝ որակական գործոններ, քանակական գործոններ, որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցություն: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս գնահատումն իրականացնելիս Կազմակերպությունը կիրառում է ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչման համար օգտագործված ուղեցույցին նմանատիպ ուղեցույց:

Կազմակերպությունը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ֆինանսական ակտիվի արժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- ֆինանսական ակտիվի պայմանների այնպիսի փոփոխություն, որը հանգեցնում է միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ հանդիսանալու չափանիշի հետ անհամապատասխանությանը:

Եթե դրամական հոսքերի փոփոխությունը պայմանավորված է փոխառուի ֆինանսական դժվարություններով, ապա որպես կանոն փոփոխության նպատակն է առավելագույն չափով հետ ստանալ ակտիվը պայմանագրի սկզբնական պայմաններով, այլ ոչ` սկզբնավորել նոր ակտիվ նշանակալիորեն տարբեր պայմաններով: Եթե Կազմակերպությունը մտադիր է այնպես փոփոխել ֆինանսական ակտիվը, որպեսզի ներվեն դրամական հոսքերը, ապա այն նախ դիտարկում է, արդյոք ակտիվի մի մասը պետք է դուրսգրվի նախքան փոփոխությունը կատարելը (տես ստորև դուրսգրման քաղաքականություն): Այս մոտեցումն ազդում է քանակական գնահատման արդյունքի վրա և նշանակում է, որ ապաճանաչման չափանիշները միշտ չէ որ բավարարվում են նման դեպքերում: Կազմակերպությունն իրականացնում է նաև որակական գնահատում գնահատելու համար փոփոխության նշանակալի լինելը:

Եթե ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով` այլ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվի փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, Կազմակերպությունը նախ վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը, կիրառելով ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը, և արդյունքում առաջացող ճշգրտումը ճանաչում է որպես փոփոխումից օգուտ կամ կորուստ շահույթում կամ վնասում: Լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվների համար փոփոխումից օգուտը կամ կորուստը հաշվարկելու համար օգտագործված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է արտացոլելու համար ընթացիկ շուկայական պայմանները փոփոխության պահին: Փոփոխման շրջանակում ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար կամ ստացված վճար ճշգրտում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի մնացած ժամկետի ընթացքում:

Եթե նման փոփոխությունն իրականացվում է փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով, ապա օգուտը կամ կորուստը ներկայացվում է արժեզրկումից կորուստների հետ միասին: Մյուս դեպքերում այն ներկայացվում է որպես արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ:

Հաստատուն տոկոսադրույքով վարկերի համար, որոնց դեպքում փոխառուն հնարավորություն ունի վաղաժամ մարել վարկն անվանական արժեքով` առանց էական տուգանքի, Կազմակերպությունը հաշվառում է տոկոսադրույքի փոփոխությունը մինչև ընթացիկ շուկայական տոկոսադրույքի մակարդակը` կիրառելով լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական գործիքների համար գործող ուղեցույցը: Սա նշանակում է, որ արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է առաջընթաց:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Կազմակերպությունն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ փոփոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ փոփոխված պարտավորության դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Այս դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության և փոփոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Վճարված հատուցումը ներառում է փոխանցված ոչ ֆինանսական ակտիվները (առկայության դեպքում) և ստանձնած պարտավորությունները, այդ թվում` նոր փոփոխված ֆինանսական պարտավորությունը:

Կազմակերպությունն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում՝ դիտարկելով որակական գործոնները, քանակական գործոնները և որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցությունը: Կազմակերպությունը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ֆինանսական պարտավորության արժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- փոխարկման հնարավորության ներառում,
- ֆինանսական պարտավորության ստորադասության փոփոխություն:

Քանակական գնահատման համար պայմանները նշանակալիորեն տարբեր են, եթե նոր պայմաններով դրամական հոսքերի զեղչված ներկա արժեքը, ներառյալ վճարված վճարները զուտ ստացված վճարներով և զեղչված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, նվազագույնը 10 տոկոսով տարբերվում է սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մնացած դրամական հոսքերի զեղչված ներկա արժեքից:

Եթե ֆինանսական պարտավորության փոփոխությունը չի բավարարում ապաճանաչման պայմանները, պարտավորության ամորտիզացված արժեքը վերահաշվարկվում է, զեղչելով փոփոխված դրամական հոսքերը սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, և արդյունքում առաջացող օգուտը կամ կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Լողացող դրույքով ֆինանսական պարտավորությունների համար փոփոխումից օգուտը կամ կորուստը հաշվարկելու համար ընթացիկ շուկայական պայմանները փոփոխության պահին: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճշգրտում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի մնացորդային ժամանակահատվածում: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճանաչվում է որպես պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտում և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական պարտավորության մնացորդային ժամանակահատվածում գործիքի արդյունավետ տոկոսադրույքի վերահաշվարկի միջոցով:

iv. Արժեզրկում

Կազմակերպությունը ճանաչում է կորստի պահուստ ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չչափվող հետևյալ ֆինանսական գործիքների համար՝ պարտքային գործիքներ հանդիսացող ֆինանսական ակտիվներ:

Կազմակերպությունը կորստի պահուստը չափում է ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարով, բացառությամբ հետևյալ գործիքների, որոնց համար վնասի գծով պահուստը չափվում է 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարով՝ այլ ֆինանսական գործիքներ, որոնց գծով պարտքային միսկը նշանակալիորեն չի աճել սկզբնական ճանաչումից ի վեր:

12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներն իրենցից ներկայացնում են ակնկալվող պարտքային կորուստների այն մասը, որոնք առաջանում են ֆինանսական գործիքի գծով հաշվետու ամսաթվից հետո 12 ամսում հնարավոր պարտազանցման դեպքերից: Ֆինանսական գործիքները, որոնց գծով ճանաչվում են 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ, դիտարկվում են որպես 1-ին փուլի ֆինանսական գործիքներ:

Ամբողջ ժամկետում պարտքային կորուստներն իրենցից ներկայացնում են այն ակնկալվող պարտքային կորուստներ, որոնք առաջանում են բոլոր հնարավոր պարտազանցման դեպքերից ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի ընթացքում: Ֆինանսական գործիքները, որոնց գծով ճանաչվում են ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային

կորուստներ, դիտարկվում են որպես 2-րդ փուլի ֆինանսական գործիքներ (եթե պարտքային ռիսկը նշանակալիորեն չի աճել սկզբնական ճանաչումից ի վեր, սակայն ֆինանսական գործիքները պարտքային առումով արժեզրկված չեն) որպես 3-րդ փուլի ֆինանսական գործիքներ (եթե ֆինանսական գործիքները պարտքային առումով արժեզրկված են):

Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափում

Ակնկալվող պարտքային կորուստները պարտքային կորուստների հավանականությամբ կշռված գնահատականն են և չափվում է հետևյալ կերպ.

- *ֆինանսական ակտիվներ, որոնք պարտքային առումով արժեզրկված չեն հաշվետու ամսաթվի դրությամբ.* որպես բոլոր դրամական պակասուրդների ներկա արժեք (դրամական պակասուրդը պայմանագրին համապատասխան Կազմակերպությանը հասանելիք դրամական հոսքերի և Կազմակերպության կողմից ակնկալվող ստացվելիք դրամական հոսքերի միջև տարբերությունն է),
- *ֆինանսական ակտիվներ, որոնք պարտքային առումով արժեզրկված են հաշվետու ամսաթվի դրությամբ.* որպես համախառն հաշվեկշռային արժեքի և գնահատված ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեքի տարբերություն,
- *չօգտագործված փոխատվության հանձնառություններ.* որպես հետևյալ նշվածների միջև տարբերության ներկա արժեք՝ պայմանագրային դրամական հոսքերի, որոնք ենթակա են վճարման Կազմակերպությանը, եթե օգտագործում է փոխառությունը ստանալու իրավունքը, և այն դրամական հոսքերի, որոնք Կազմակերպությունն ակնկալում է ստանալ,
- *ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր.* որպես այն ակնկալվող վճարումների ներկա արժեք, որոնք փոխհատուցում են տիրապետողին կրած պարտքային կորուստը՝ հանած այն գումարները, որոնք Կազմակերպությունն ակնկալում է հետ ստանալ:

Վերանայված պայմաններով ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները վերաբանակցվում են կամ փոփոխվում են կամ գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվը փոխարինվում է նորով փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով. գնահատվում է ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչելու անհրաժեշտությունը (տես Ծանոթագրություն 4 (ե) (ii)), և ակնկալվող պարտքային կորուստները չափվում են հետևյալ կերպ.

- Եթե ակնկալվող վերանայումը չի հանգեցնում գոյություն ունեցող ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա փոփոխված ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական հոսքերը ներառվում են գոյություն ունեցող ակտիվի գծով դրամական պակասուրդի հաշվարկում:
- Եթե ակնկալվող վերանայումը հանգեցնում է գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա նոր ակտիվի ակնկալվող իրական արժեքը դիտարկվում է որպես գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվից առաջացող վերջնական դրամական հոսքեր՝ վերջինիս ապաճանաչման ժամանակ: Այս գումարը ներառվում է գոյություն ունեցող ակտիվի գծով դրամական պակասուրդի հաշվարկում, որը զեղչվում է ապաճանաչման ակնկալվող ամսաթվից մինչև հաշվետու ամսաթիվը՝ կիրառելով գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Կազմակերպությունը գնահատում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները պարտքային առումով արժեզրկված լինելու տեսանկյունից (որոնք դիտարկում ենք որպես 3-րդ փուլի ֆինանսական ակտիվներ): Ֆինանսական ակտիվը պարտքային առումով արժեզրկված է, եթե տեղի են ունցել մեկ կամ ավելի դեպքեր, որոնք բացասական ազդեցություն ունեն այդ ֆինանսական ակտիվի գնահատված ապագա դրամական հոսքերի վրա:

Ֆինանսական ակտիվի պարտքային առումով արժեզրկված լինելու ապացույցներից են հետևյալ դեպքերի վերաբերյալ դիտելի տվյալները.

- փոխառուի կամ թողարկողի նշանակալի ֆինանսական դժվարությունները,
- պայմանագրի խախտումը, ինչպիսին է պարտագանցությունը կամ ժամկետանց դառնալը,
- Կազմակերպության կողմից վարկի կամ փոխառության պայմանների այնպիսի վերանայումը, որը Կազմակերպությունն այլ հանգամանքներում չէր դիտարկի,
- հավանականությունը, որ փոխառուն կսնկանա կամ այլ կերպ ֆինանսապես կվերակազմակերպվի, կամ
- արժեթղթի համար գործող շուկայի վերացումը ֆինանսական դժվարությունների պատճառով:

Վարկը, որի պայմանները վերաբանակցվել են փոխառուի վիճակի վատթարացման պատճառով, սովորաբար համարվում է պարտքային առումով արժեզրկված, եթե գոյություն չունի ապացույց, որ պայմանագրային դրամական հոսքերը չստանալու ռիսկը նշանակալիորեն նվազել է և չկան արժեզրկման այլ հայտանիշներ: Բացի այդ, ֆիզիկական անձանց տրվող վարկերի դեպքում պարտքային առումով արժեզրկված է համարվում 60 օր ժամկետանց վարկը:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի ներկայացումը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով կորստի պահուստը ներկայացվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հետևյալ կերպ.

- *ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ*՝ որպես նվազեցում ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքից,
- *ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր*՝ սովորաբար որպես պահուստ,
- *երբ ֆինանսական գործիքը ներառում է թե՛ օգտագործված և թե՛ չօգտագործված բաղադրիչ, և Կազմակերպությունը չի կարող նույնականացնել փոխառության հանձնառության բաղադրիչի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներն օգտագործված բաղադրիչի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներից առանձին՝ Կազմակերպությունը ներկայացնում է ընդհանուր կորստի պահուստ երկու բաղադրիչների համար: Ընդհանուր գումարը ներկայացվում է որպես նվազեցում օգտագործված բաղադրիչի համախառն հաշվեկշռային արժեքից: Կորստի պահուստի ավելցուկը օգտագործված բաղադրիչի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ ներկայացվում է որպես պահուստ:*

Դուրսգրումներ

Վարկերը և պարտքային արժեթղթերը դուրս են գրվում (ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն), երբ գոյություն չունի ամբողջությամբ վերցրած ֆինանսական ակտիվը կամ դրա մի մասը վերականգնելու ողջամիտ ակնկալիք: Դուրսգրումը սովորաբար իրականացվում է այն դեպքում, երբ Կազմակերպությունը որոշում է, որ փոխառուն չունի այնպիսի ակտիվներ կամ եկամտի աղբյուրներ, որոնցից կարող է ստանալ բավարար դրամական հոսքեր դուրսգրման ենթակա գումարները մարելու համար: Այս գնահատումն իրականացվում է առանձին յուրաքանչյուր ակտիվի համար:

Նախկինում դուրսգրված գումարների փոխհատուցումը ներառվում է «Ֆինանսական գործիքների արժեզրկումից կորուստներ» հոդվածում՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում:

Դուրսգրված ֆինանսական ակտիվների գծով կարող են դեռևս կիրառվել պարտքերի զանձման այլ միջոցներ՝ վճարման ենթակա գումարների փոխհատուցման Կազմակերպության ընթացակարգերի հետ համապատասխանություն ապահովելու համար:

(գ) Հաճախորդներին տրված վարկեր

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում «Հաճախորդներին տրված վարկեր» հոդվածը ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկերը (տես Ծանոթագրություն 4 (ե) (i)), որոնք սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի գծով լրացուցիչ ուղղակի ծախսումները, իսկ հետագայում՝ ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

(ե) Ֆինանսական երաշխավորություններ

Եթե պայմանագիրը համապատասխանում է ֆինանսական երաշխավորության սահմանմանը Կազմակերպությունը՝ որպես տրամադրող կիրառում է հաշվապահական հաշվառման և չափման ՖՀՄՍ 9-ի հատուկ պահանջները: ՖՀՄՍ 9-ի չափման այս պահանջները կիրառվում են երաշխավորությունների բոլոր պայմանագրերի նկատմամբ, այդ թվում՝ ընդհանուր վերահսկողության ներքո գտնվող կազմակերպությունների միջև տրամադրվող երաշխավորությունների, ինչպես նաև մայր կազմակերպության անունից դուստր կազմակերպության կողմից տրամադրվող երաշխավորությունների նկատմամբ: Եթե կազմակերպությունը տրամադրում է երաշխավորություն ընդհանուր վերահսկողության ներքո գտնվող կազմակերպության անունից, համապատասխան պահուստ է ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում: Եթե գործարքն իրականացվում է Կազմակերպության մասնակիցների կողմից, որոնք գործում են որպես սեփականատերեր, Կազմակերպությունն այդ գործարքը հաշվառում է որպես ֆինանսական երաշխավորությունների գծով պահուստի աճ և սեփական կապիտալի համարժեք, սակայն հակառակ նվազում (որպես սեփական կապիտալի բաշխում): Ֆինանսական երաշխավորության շրջանակում սեփական կապիտալի բաշխումները ճանաչվում են այլ պահուստներում:

Ֆինանսական երաշխավորությունները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով: Հետագայում, բացի այն դեպքերից, երբ ֆինանսական երաշխավորության պայմանագիրը սկզբնավորման պահին նախորոշվում է որպես իրական արժեքով՝ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող, յուրաքանչյուր երաշխավորության գծով Կազմակերպության պարտավորությունը չափվում է հետևյալներից ավելի բարձրով՝ սկզբնապես ճանաչված գումարից՝ հանած կուտակային մաշվածությունը՝ ճանաչված շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին

հաշվետվությունում, և ՖՀՄՄ 9-ի համաձայն որոշված ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստից: Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում՝ զուտ այլ գործառնական եկամտի կազմում գծային մեթոդով երաշխավորության գործողության ժամկետի ընթացքում:

Ֆինանսական երաշխավորություններն ապահովանաչվում են, եթե երաշխավորության պայմաններն ըստ էության փոխվում են: Երաշխավորության սահմանաչափի փոփոխությունը դիտարկվում է որպես ապահովանաչում: Նման դեպքում սկզբնական երաշխավորությունն ապահովանաչվում է և ճանաչվում է նոր երաշխավորություն՝ իրական արժեքով: Իրական արժեքի փոփոխությունը ճանաչվում որպես աճ կամ նվազում այլ պահուստներում: Այլ պահուստները փոխանցվում են չբաշխված շահույթ ֆինանսական երաշխավորության գծով պարտավորությունները մարելիս:

(ը) Հիմնական միջոցներ

(i) Մեխական ակտիվներ

Հիմնական միջոցների միավորները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետ ունեցող խոշոր բաղկացուցիչներից, այդ բաղկացուցիչները հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ:

(ii) Մաշվածություն

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկն սկսվում է հիմնական միջոցի ձեռք բերման պահից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններս կառուցումն ավարտելու և շահագործման հանձնելու պահից: Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները հետևյալն են.

– վարձակալված գույքի բարելավումներ	1-5 տարի
– համակարգչային սարքավորումներ	3 տարի
– տնտեսական գույք	5 տարի
– փոխադրամիջոցներ	5 տարի
– այլ սարքավորումներ	2 տարի

Վարձակալված գույքի բարելավումների գծով մաշվածությունը հաշվարկվում է ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետից և վարձակալության ժամկետից նվազագույնի ընթացքում:

(թ) Ոչ նյութական ակտիվներ

Ձեռքբերված ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

Համակարգչային ծրագրերի լիցենզիաների ձեռքբերման ծախսերը կապիտալացվում են որպես առանձին ծրագրի ձեռքբերման և ներդրման ծախսեր:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթում կան վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետը կազմում է 1-ից 10 տարի:

(ժ) Պահուստներ

Պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է, երբ Կազմակերպությունն ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու համար կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Եթե ազդեցությունն էական է, պահուստները որոշվում են գեղջելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերը գեղջման մինչև հարկումը դրույթով, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումները և, կիրառելիության դեպքում, պարտավորությանը հատուկ ռիսկերը:

(ի) Առգրավված ակտիվներ

Առգրավված ակտիվները հաշվառվում են սկզբնական արժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով:

Առգրավված ակտիվների օտարումից առաջացող օգուտները և կորուստները ճանաչվում են «գուտ այլ գործառնական եկամտի» կազմում՝ շահույթում կամ վնասում:

(լ) Ոչ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ այլ ոչ ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ հետաձգված հարկերի, գնահատվում են արժեզրկման հայտանիշ բացահայտելու նպատակով: Ոչ ֆինանսական ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է որպես նրանց իրական արժեքից՝ հանած վաճառքի ծախսերը և օգտագործման արժեքից առավելագույնը:

Օգտագործման արժեքը գնահատելիս դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերը գեղջվում են իրենց ներկա արժեքով՝ օգտագործելով մինչև հարկումը գեղջման այն դրույթը, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի վերաբերյալ շուկայի ներկա գնահատականը և ակտիվին բնորոշ ռիսկերը: Այլ ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների ներհոսքից մեծապես անկախ և դրամական միջոցների ներհոսք չառաջացնող ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է այն դրամաստեղծ միավորի համար, որին պատկանում է տվյալ ակտիվը: Արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է, երբ ակտիվի կամ նրա դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է նրա փոխհատուցվող գումարը:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում և հակադարձվում է միայն այն դեպքում, եթե փոխվել են փոխհատուցվող գումարը որոշելու համար օգտագործվող գնահատումները: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այն չափով, որ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չգերազանցի այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլինի՝ առանց համապատասխան մաշվածության և ամորտիզացիայի, եթե արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլինի:

(խ) Կանոնադրական կապիտալ

Կազմակերպության բաժնեմասերը ենթակա են մարման մասնակցի հայեցողությամբ՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն: Կազմակերպությունը պարտավոր է վճարել դուրս եկող մասնակցին Կազմակերպության գուտ ակտիվների վերջինիս մասնաբաժինը նրա դուրս գալու տարվա համար դրամական միջոցներով, կամ ակտիվների ոչ դրամական փոխանցման միջոցով՝ մասնակցի համաձայնության դեպքում:

ՀՀՄՍ 32 «Ֆինանսական գործիքներ. Ներկայացում» համաձայն՝ մասնակիցներին վերագրելի գուտ ակտիվները դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ այս ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված ժամանակաշրջանում, քանի որ դեկավարությունը գտնում է, որ Կազմակերպության վերադարձնելի ֆինանսական գործիքները բավարարում են ՀՀՄՍ 32 ստանդարտով սահմանված վերադարձնելի ֆինանսական գործիքների հետ կապված սեփական կապիտալի ներկայացման բոլոր պահանջները:

(ծ) Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է այլ համապարփակ եկամտի միավորներին կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված մասնակիցների հետ իրականացված գործառնություններին, որի դեպքում շահութահարկը ճանաչվում է այլ համապարփակ եկամտում կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

(i) Ընթացիկ հարկ

Ընթացիկ հարկի գծով ծախսը տարվա հարկվող շահույթի գծով վճարվելիք հարկի գումարն է, որը հաշվարկվում է՝ կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և նախորդ տարիների վճարման ենթակա հարկերի գծով կատարված ճշգրտումները:

(ii) Հետաձգված հարկ

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները ճանաչվում են ֆինանսական հաշվետվությունների նպատակների համար օգտագործվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ չեն ճանաչվում ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման համար, որն ազդեցություն չունի հաշվապահական կամ հարկվող շահույթի կամ վնասի վրա:

Հետաձգված հարկի չափումն արտացոլում է այն հարկային հետևանքները, որոնք կառաջանան կախված այն եղանակից, որով Կազմակերպությունը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ակնկալում է փոխհատուցել կամ մարել իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են, եթե Կազմակերպությունն ունի ընթացիկ հարկային ակտիվներն ընթացիկ հարկային պարտավորությունների դիմաց հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և հետաձգված հարկային ակտիվներն ու հետաձգված հարկային պարտավորությունները վերաբերում են շահութահարկին, որը զանձվում է նույն հարկային մարմնի կողմից նույն

հարկատուից կամ տարբեր հարկատուներից, սակայն Կազմակերպությունը մտադիր է հարկային պարտավորությունները մարել և հարկային ակտիվներն իրացնել զուտ հիմունքով կամ միաժամանակ իրացնել հարկային ակտիվներն ու մարել հարկային պարտավորությունները:

Հետաձգված հարկը չափվում է կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքների դրույթները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկային ակտիվները ճանաչվում են միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի ապագա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները, չօգտագործված հարկային վնասները և արտոնությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները նվազեցվում են այնքանով, որքանով առկա կլինի հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունները:

(կ) Համադրելի տեղեկատվություն

Համադրելի տեղեկատվությունը վերադասակարգվում է ընթացիկ տարվա ներկայացման փոփոխությունների հետ համապատասխանություն ապահովելու համար, որոնք վերաբերում են արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամտին՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում և դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունում և վճարված տոկոսների ներկայացմանը՝ դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունում: դրամական միջոցների հոսքերի մասին հայտարարություն: Ստորև բերվող աղյուսակները ամփոփ կերպով ներկայացված է ազդեցությունը Կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն

հազ. դրամ	2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
Ըստ նախորդ տարվա ֆինանսական հաշվետվությունների	
Տոկոսային և մմանատիպ եկամուտ	1,142,510
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով եկամուտ (հաճախորդներին տրված վարկերի սպասարկման վճար)	776,171
	1,918,681
Վերաներկայացված	
Արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ	1,918,681

Գրամական հոսքերի մասին հաշվետվություն

հազ. դրամ	Վերադասակարգման ազդեցությունը		
	Ըստ մախող տարվա ֆինանսական հաշվետվությունների	Վերադասակարգում	Վերադասակարգված
2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար			
Գրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից			
Ստացված տոկոսային եկամուտ	1,031,820	776,171	1,807,991
Ստացված միջնորդավճարներ և այլ վճարներ	776,171	(776,171)	-
Վճարված տոկոսներ	-	(327,783)	(327,783)
Գրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից			
Վճարված տոկոսներ	(327,783)	327,783	-

(h) Հրապարակված, սակայն դեռևս ուժի մեջ չմտած ստանդարտներ

Մի շարք նոր ստանդարտներ և ստանդարտների փոփոխություններ գործում են 2019թ. հունվարի 1-ից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար և թույլատրվում է դրանց վաղաժամ կիրառումը: Այնուամենայնիվ, այս ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս Կազմակերպությունը վաղաժամ չի կիրառել ստորև ներկայացված նոր կամ փոփոխված ստանդարտները:

Ստորև ներկայացված փոփոխված ստանդարտները և մեկնաբանություններն ըստ ակնկալիքների նշանակալի ազդեցություն չեն ունենա Կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- *Ֆինանսական հաշվետվությունների հայեցակարգային հիմունքներին հղումների փոփոխությունները ՖՀՄՍ ստանդարտներում*
- *«Բիզնես» տերմինի սահմանում (ՖՀՄՍ 3-ի փոփոխություններ)*
- *«Էական» տերմինի սահմանում (ՀՀՄՍ 1-ի և ՀՀՄՍ 8-ի փոփոխություններ)*
- *ՖՀՄՍ 17 «Ապահովագրության պայմանագրեր»*

5 Չուտ տոկոսային եկամուտ

	2019թ. հազ. դրամ	2018թ. հազ. դրամ
Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ		
Հաճախորդներին տրված վարկեր	4,820,048	1,894,349
Ժամկետային ավանդներ	176,414	24,332
	4,996,462	1,918,681
Տոկոսային ծախս		
Վարկեր բանկերից և ֆինանսական կազմակերպություններից	1,102,211	396,668
Վարձակալության գծով պարտավորությունների ծախսագրում	15,759	-
	1,117,970	396,668
Չուտ տոկոսային եկամուտ	3,878,492	1,522,013

6 Չուտ այլ գործառնական եկամուտ

	2019թ. հազ. դրամ	2018թ. հազ. դրամ
Այլ գործառնական եկամուտ		
Ստացված տույժեր/տուգանքներ	332,692	13,724
Եկամուտ երաշխավարությունների ամորտիզացիայից	22,494	5,249
Այլ եկամուտ	15,832	64
Այլ գործառնական եկամուտ	371,018	19,037
Այլ գործառնական ծախս		
Չուտ վնաս առգրավված ակտիվների օտարումից	15,689	2,049
Այլ գործառնական ծախս	15,689	2,049
Չուտ այլ գործառնական եկամուտ	355,329	16,988

7 Այլ ընդհանուր և վարչական ծախսեր

	2019թ. հազ. դրամ	2018թ. հազ. դրամ
Կառավարման վճար	468,778	143,035
Շուկայավարում և գովազդ	427,748	102,535
Պարտքերի հավաքագրման ծախսեր	106,992	28,354
Վարկային տվյալների բազայի ծախսեր	72,180	28,307
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	71,153	16,850
Հիմնական միջոցների վերանորոգում և սպասարկում	52,217	9,422
ՏՏ ծառայություններ	36,411	6,783
Մասնագիտական ծառայություններ	24,381	18,593
Կապի ծառայություններ	21,540	12,143
Հարկեր, բացառությամբ շահութահարկի	20,926	10,685
Վարձակալություն	-	54,092
Այլ	64,322	24,880
	1,366,648	455,679

8 Շահութահարկի գծով ծախս

	2019թ. հազ. դրամ	2018թ. հազ. դրամ
Ընթացիկ տարվա հարկի գծով ծախս	(63,046)	(76,039)
Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում	1,330	18,039
Ընդամենը ծախս շահութահարկի գծով	(61,716)	(58,000)

2019թ-ին ընթացիկ և հետաձգված հարկերի գծով կիրառելի հարկի դրույքաչափը կազմում է 20% (2018թ-ին՝ 20%):

Արդյունավետ հարկային դրույքի համադրում դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	2019թ. հազ. դրամ	%	2018թ. հազ. դրամ	%
Շահույթ նախքան հարկումը	434,810		293,610	
Շահութահարկ՝ կիրառելի հարկային դրույքով	(86,962)	(20.0)	(58,722)	(20.0)
Չհարկվող եկամուտ	31,123	7.2	3,324	1.1
Հարկի դրույքաչափի նվազեցման հետևանք*	(5,877)	(1.4)	-	-
Նախկինում չճանաչված հարկային վնասների ճանաչում	-	-	(2,602)	(0.9)
Ընդամենը ծախս շահութահարկի գծով	(61,716)	(14.2)	(58,000)	(19.8)

* 2019թ. հունիսի 25-ի հարկերի մասին որոշման համաձայն՝ 2020թ. հունվարի 1-ից գործում է նոր հարկային օրենսգիրքը ըստ որի շահութահարկի դրույքաչափը 20%-ից նվազել է 18%: Հաշվի առնելով, որ օրենսդրության փոփոխությունն ուժի մեջ է մտել հաշվետու ժամանակաշրջանում, 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հետաձգված հարկի մնացորդները վերահաշվարկվել են օգտագործելով հարկի նոր դրույքաչափը, որն ըստ ակնկալիքների պետք է գործեր հակադարձման ժամանակ:

(ա) Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ

Ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլելու նպատակով որոշված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակներով օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերություններն առաջացնում են գուտ հետաձգված հարկային պարտավորություն և գուտ հետաձգված հարկային ակտիվ 2019թ. և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Գործող հարկային օրենսդրության համաձայն՝ նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունները մարման ժամկետ չունեն:

Ստորև ներկայացված են ժամանակավոր տարբերությունների փոփոխությունները 2019թ. և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների ընթացքում:

2019թ. հազ. դրամ	1 հունվարի 2019թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Սեփական կապիտալում ճանաչված	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	(2,241)	2,189	-	(52)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	41,788	(18,858)	-	22,930
Այլ պարտավորություններ	9,235	1,227	-	10,462
Ֆինանսական երաշխավորության գծով պահուստ	17,642	16,772	879	35,293
	66,424	1,330	879	68,633

2018թ. հազ. դրամ	1 հունվարի 2018թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Սեփական կապիտալում ճանաչված	31 դեկտեմբերի 2018թ.
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	(2,726)	485	-	(2,241)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	8,448	33,340	-	41,788
Այլ պարտավորություններ	2,240	6,995	-	9,235
Ֆինանսական երաշխավորության գծով պահուստ	-	(1,049)	18,691	17,642
Հաջորդ ժամանակաշրջան փոխանցված հարկային վնաս	21,732	(21,732)	-	-
	<u>29,694</u>	<u>18,039</u>	<u>18,691</u>	<u>66,424</u>

9 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

	2019թ. հազ. դրամ	2018թ. հազ. դրամ
B- -ից B+ վարկանիշով բանկային հաշիվների մնացորդներ	131,964	15,492
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	<u>131,964</u>	<u>15,492</u>

Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների պարտքային որակը բացահայտելու համար Կազմակերպությունն օգտագործում է «Standard&Poor's» վարկանիշային գործակալության վարկանիշները:

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունն ունի մեկ բանկում (2018թ-ին նման բանկ չկար) տեղաբաշխված միջոցներ, որոնց մնացորդները գերազանցում են սեփական կապիտալի 10%-ը: 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում է 131,964 հազար դրամ:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքներն ամբողջությամբ դասված են 1-ին փուլ և չափվում են ամորտիզացված արժեքով 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

10 Ժամկետային ավանդներ

	2019թ. հազ. դրամ	2018թ. հազ. դրամ
B- -ից B+ վարկանիշով տեղական բանկերից ստացվելիք գումարներ	400,000	2,500,000
Հաշվեգրված տոկոսներ	3,893	24,332
Ժամկետային ավանդներ	<u>403,893</u>	<u>2,524,332</u>

Ժամկետային ավանդների պարտքային որակը բացահայտելու համար Կազմակերպությունն օգտագործում է «Standard&Poor's» վարկանիշային գործակալության վարկանիշները:

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունն ունի մեկ բանկում (2018թ-ին՝ մեկ բանկում) տեղաբաշխված միջոցներ, որոնց մնացորդները գերազանցում են սեփական կապիտալի 10%-ը: 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում է 403,893 հազար դրամ (2018թ-ին՝ 2,524,332 հազար դրամ):

Ժամկետային ավանդներն ամբողջությամբ դասված են 1-ին փուլ և չափվում են ամորտիզացված արժեքով 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

11 Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ

հազ. դրամ	Փոխադրա- միջոցներ	Տնտեսա- կան գույք	Համակարգ- չային սարքավորումն.	Վարձակալված գույքի բարելավումներ	Այլ	Ոչ նյութական ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք							
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2018թ.	-	3,491	13,600	1,179	1,209	4,158	23,637
Ավելացումներ	3,788	11,946	37,823	-	8,679	1,998	64,234
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2018թ.	3,788	15,437	51,423	1,179	9,888	6,156	87,871
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2019թ.	3,788	15,437	51,423	1,179	9,888	6,156	87,871
Ավելացումներ	-	3,637	26,495	2,697	8,984	4,929	46,742
Օտարումներ/ Դուրսգրումներ	-	-	(3,640)	-	(15,035)	(687)	(19,362)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2019թ.	3,788	19,074	74,278	3,876	3,837	10,398	115,251
Մաշվածություն և ամորտիզացիա							
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2018թ.	-	(175)	(1,026)	(85)	(107)	(101)	(1,494)
Տարվա մաշվածություն և ամորտիզացիա	(458)	(2,544)	(9,977)	(392)	(1,835)	(1,644)	(16,850)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2018թ.	(458)	(2,719)	(11,003)	(477)	(1,942)	(1,745)	(18,344)
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2019թ.	(458)	(2,719)	(11,003)	(477)	(1,942)	(1,745)	(18,344)
Տարվա մաշվածություն և ամորտիզացիա	(728)	(3,064)	(10,633)	(850)	(1,843)	(3,343)	(20,461)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2019թ.	(1,186)	(5,783)	(21,636)	(1,327)	(3,785)	(5,088)	(38,805)
Հաշվեկշռային արժեք							
Առ 1 հունվարի 2018թ.	-	3,316	12,574	1,094	1,102	4,057	22,143
Առ 31 դեկտեմբերի 2018թ.	3,330	12,718	40,420	702	7,946	4,411	69,527
Առ 31 դեկտեմբերի 2019թ.	2,602	13,291	52,642	2,549	52	5,310	76,446

12 Հաճախորդներին տրված վարկեր

	2019թ. հազ. դրամ	2018թ. հազ. դրամ
Ավտովարկեր	8,233,519	5,433,349
Մոզո «Հիմա»	4,654,284	729,167
Ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	12,887,803	6,162,516
Պարտքային կորուստների գծով պահուստ	(2,332,471)	(439,308)
Ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր	10,555,332	5,723,208

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է ավտովարկերի և Մոզո «Հիմա» վարկերի կորուստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

հազ. դրամ	2019թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ավտովարկեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	100,510	7,862	315,514	423,886
Տեղափոխում 1-ին փուլ	3,158	(1,063)	(2,095)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(6,878)	8,058	(1,180)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(19,410)	(4,794)	24,204	-
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	98,208	-	-	98,208
Կորուստի պահուստի զուտ վերաչափում	(44,491)	48,754	418,281	422,544
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	131,097	58,817	754,724	944,638

հազ. դրամ	2019թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Մոզո «Հիմա»				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	36,182	50	126	36,358
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(22,649)	22,649	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(75,130)	(50)	75,180	-
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	264,591	-	-	264,591
Կորուստի պահուստի զուտ վերաչափում	(155)	170,117	916,922	1,086,884
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	202,839	192,766	992,228	1,387,833

«Մոզո» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
 2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
 ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է ավտովարկերի և Մոզո «Հիմա» վարկերի կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

հազ. դրամ	2018թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ավտովարկեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	24,126	524	1,301	25,951
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(2,654)	2,654	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(8,978)	(524)	9,502	-
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	103,287	-	-	103,287
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում	(15,271)	5,208	304,711	294,648
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	100,510	7,862	315,514	423,886

հազ. դրամ	2018թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Մոզո «Հիմա»				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	-	-	-	-
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(7)	7	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(7)	-	7	-
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	36,196	-	-	264,591
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում	-	43	119	1,086,884
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	36,182	50	126	36,358

(ա) Արժեզրկման գծով ծախս

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում գրանցված հաճախորդներին տրված վարկերի արժեզրկումից կորուստները 2019թ. և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

հազ. դրամ	2019թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ավտովարկեր	53,717	48,754	418,281	520,752
Մոզո «Հիմա»	264,336	170,117	916,922	1,351,375
	318,053	218,871	1,335,203	1,872,127

հազ. դրամ	2018թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ավտովարկեր	88,016	5,208	304,711	397,935
Մոզո «Հիմա»	36,196	43	119	36,358
	124,212	5,251	304,830	434,293

(բ) Հաճախորդներին տրված վարկերի պարտքային որակը

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդներին տրված վարկերի պարտքային որակի վերաբերյալ 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
	հազ. դրամ	հազ. դրամ	հազ. դրամ	հազ. դրամ
Ավտովարկեր				
- ոչ ժամկետանց	6,597,389	166,614	45,448	6,809,451
- մինչև 30 օր ժամկետանց	253,113	51,286	10,306	314,705
- ավելի քան 30 օր և մինչև 60 օր ժամկետանց	-	80,403	2,360	82,763
- ավելի քան 60 օր ժամկետանց	-	-	1,026,600	1,026,600
Ընդամենը համախառն ավտովարկեր	6,850,502	298,303	1,084,714	8,233,519
Պարտքային կորուստների գծով պահուստ	(131,097)	(58,817)	(754,724)	(944,638)
Ընդամենը զուտ ավտովարկեր	6,719,405	239,486	329,990	7,288,881
Մոզո «Հիմա»				
- ոչ ժամկետանց	2,873,751	124,862	3,040	3,001,653
- մինչև 30 օր ժամկետանց	232,728	52,348	1,962	287,038
- ավելի քան 30 օր և մինչև 60 օր ժամկետանց	-	169,546	63	169,609
- ավելի քան 60 օր ժամկետանց	-	-	1,195,984	1,195,984
Ընդամենը համախառն Մոզո «Հիմա»	3,106,479	346,756	1,201,049	4,654,284
Պարտքային կորուստների գծով պահուստ	(202,839)	(192,766)	(992,228)	(1,387,833)
Ընդամենը զուտ Մոզո «Հիմա»	2,903,640	153,990	208,821	3,266,451
Ընդամենը հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	9,956,981	645,059	2,285,763	12,887,803
Ընդամենը հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր	9,623,045	393,476	538,811	10,555,332

«Մոզո» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
 2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
 ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդներին տրված վարկերի պարտքային որակի վերաբերյալ 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	1-ին փուլ հազ. դրամ	2-րդ փուլ հազ. դրամ	3-րդ փուլ հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Ավտովարկեր				
- ոչ ժամկետանց	4,674,914	77,879	9,351	4,762,144
- մինչև 30 օր ժամկետանց	204,355	42,377	625	247,357
- ավելի քան 30 օր և մինչև 60 օր ժամկետանց	-	-	114,981	114,981
- ավելի քան 60 օր ժամկետանց	-	-	308,867	308,867
Ընդամենը համախառն ավտովարկեր	4,879,269	120,256	433,824	5,433,349
Պարտքային կորուստների գծով պահուստ	(80,245)	(6,600)	(316,105)	(402,950)
Ընդամենը զուտ ավտովարկեր	4,799,024	113,656	117,719	5,030,399
Մոզո «Հիմա»				
- ոչ ժամկետանց	725,525	-	-	725,525
- մինչև 30 օր ժամկետանց	3,342	-	-	3,342
- ավելի քան 30 օր և մինչև 60 օր ժամկետանց	150	-	-	150
- ավելի քան 60 օր ժամկետանց	150	-	-	150
Ընդամենը համախառն Մոզո «Հիմա»	729,167	-	-	729,167
Պարտքային կորուստների գծով պահուստ	(36,358)	-	-	(36,358)
Ընդամենը զուտ Մոզո «Հիմա»	692,809	-	-	692,809
Ընդամենը հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	5,608,436	120,256	433,824	6,162,516
Ընդամենը հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր	5,491,833	113,656	117,719	5,723,208

(գ) Գրավ

Ավտովարկերի համար ապահովությունն են ծառայում վարկերի առարկա հանդիսացող ավտոմեքենաները: Կազմակերպությունը հաճախորդներին տրամադրում է վարկեր գրավի գնահատված արժեքի 80%-ից 100%-ի չափով՝ հիմք ընդունելով հաճախորդի վճարունակության վերլուծությունը: 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպության պարտքային առումով արժեզրկված վարկերն ապահովված էին 329,798 հազար դրամ ընդհանուր շուկայական արժեքով ավտոմեքենաներով՝ բացառելով լրացուցիչ գրավի անհրաժեշտությունը:

Մոզո «Հիմա» վարկերը գրավով ապահովված չեն:

(դ) Պարտքային ռիսկին ենթարկվածություն

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունը չունի փոխառուներ կամ կապակցված փոխառուների խմբեր (2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ փոխառուներ կամ կապակցված փոխառուների խմբեր չկային), որոնց տրամադրված վարկերի զուտ մնացորդները գերազանցում են Կազմակերպության սեփական կապիտալի 10%-ը:

(ե) Վարկերի մարման ժամկետներ

Վարկային պորտֆելը կազմող վարկերի մարման ժամկետների վերլուծությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 17 (դ) կետում, որտեղ արտացոլված է հաշվետու ամսաթվից մինչև վարկերի պայմանագրով նախատեսված մարման ժամկետը մնացած ժամանակահատվածը:

13 Վարկեր բալետից և ֆինանսական կազմակերպություններից

	2019թ. հազ. դրամ	2018թ. հազ. դրամ
Գրավով ապահովված վարկեր տեղական բանկերից	4,041,720	4,039,255
Գրավով չապահովված փոխառություն մասնակցից	1,631,385	3,191,152
Գրավով ապահովված վարկեր ոչ ռեզիդենտ ֆինանսական կազմակերպություններից	4,051,040	-
Վարկեր բալետից և ֆինանսական կազմակերպություններից	9,724,145	7,230,407

(ա) Մարման պայմանները և ժամանակացույցը

հազ. դրամ				31 դեկտեմբերի 2019թ.		31 դեկտեմբերի 2018թ.	
	Արժույթ	Անվանակ տոկոսադր.	Մարման տարին	Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք	Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք
Գրավով ապահովված վարկեր տեղական բանկերից	ՀՀ դրամ	12.75%	2020	3,839,945	3,839,945	3,837,480	3,837,480
Գրավով ապահովված վարկեր տեղական բանկերից	ՀՀ դրամ	12.0%	2020	201,775	201,775	201,775	201,775
Գրավով չապահովված փոխառություն մասնակցից	Եվրո	12%	2023	1,631,384	1,631,385	3,191,152	3,191,152
Գրավով ապահովված վարկեր ոչ ռեզիդենտ ֆինանսական կազմակերպություններից	Եվրո	9.69%	2023	4,060,414	4,051,040	-	-
Ընդամենը վարկեր և փոխառություններ				9,733,518	9,724,145	7,230,407	7,230,407

(բ) Պարտավորությունների և ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի փոփոխությունների համադրում

հազ. դրամ	Պարտավորություններ	
	Վարկեր և փոխառություններ	Ընդամենը
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2019թ.	7,230,407	7,230,407
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ		
Մուտքեր փոխառություններից	13,224,944	13,224,944
Փոխառությունների մարում	(10,531,645)	(10,531,645)
Ընդամենը ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ	2,693,299	2,693,299
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների ազդեցությունը	(212,889)	(212,889)
Այլ փոփոխություններ		
<i>Պարտավորությունների հետ կապված</i>		
Տոկոսային ծախս	1,102,211	1,102,211
Վճարված տոկոսներ	(1,088,883)	(1,088,883)
Ընդամենը պարտավորությունների հետ կապված այլ փոփոխություններ	13,328	13,328
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2019թ.	9,724,145	9,724,145

14 Այլ պարտավորություններ

	2019թ. հազ. դրամ	2018թ. հազ. դրամ
Մատուցված ծառայությունների համար վճարվելիք գումարներ	290,711	172,539
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	290,711	172,539
Հարկերի գծով վճարվելիք գումարներ	39,281	92,492
Աշխատակիցներին վճարվելիք գումարներ	48,853	33,963
Այլ պարտավորություններ	8,113	2,377
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	96,247	128,832
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	386,958	301,371

15 Ֆինանսական երաշխավորությունների գծով պահուստ

2018թ. հուլիսի 9-ին Կազմակերպությունը, «Մոզո Ֆայնենս ԷսԷյ» ընկերության այլ դուստր կազմակերպությունների հետ մեկտեղ, կնքել է ֆինանսական երաշխավորության պայմանագիր հոգուտ «Մոզո Ֆայնենս ԷսԷյ» ընկերության պարտատոմսերի սեփականատերերի: Երաշխավորությունը տրամադրվել է «Մոզո Ֆայնենս ԷսԷյ» ընկերությանը ռիսկից պաշտպանելու համար 4 տարի ժակետով 50 միլիոն եվրո գումարով կորպորատիվ պարտատոմսեր (XS1831877755) թողարկելուց հետո, որոնք ցուցակված էին Ֆրանկֆուրտի ֆոնդային բորսայի բաց շուկայում: 2018թ. նոյեմբերի 13-ին սկզբնական երաշխավորության պայմանագիրը վերանայվել էր «Մոզո Ֆայնենս ԷսԷյ» ընկերության կողմից 25 միլիոն եվրո գումարով լրացուցիչ արժեթղթեր թողարկելուց հետո: Ֆինանսական երաշխավորության Կազմակերպությանը բաժին ընկնող մասի իրական արժեքը կազմում է 112,147 հազար դրամ, որը ճանաչվել է որպես պարտավորություն և սեփական կապիտալի բաշխում «Այլ պահուստներ» հոդվածում: 2019թ-ին «Մոզո Ֆայնենս ԷսԷյ» ընկերությանը տրված վարկանիշը նվազել է մինչև «B-», ինչը հանգեցրել է պարտքային ռիսկի նշանակալի աճի և երաշխավորության իրական արժեքի վերաչափման: 2019թ. նոյեմբերի 13-ին երաշխավորության պայմանագիրը վերանայվել էր «Մոզո Ֆայնենս ԷսԷյ» ընկերության կողմից 25 միլիոն եվրո գումարով լրացուցիչ պետական արժեթղթեր թողարկելուց հետո: Ֆինանսական երաշխավորության գծով պարտավորությունները ճանաչվում են եկամտի կազմում գծային մեթոդով մինչև պարտատոմսերի մարման ժամկետի ավարտը՝ 2022թ. հուլիսը:

	Ֆինանսական երաշխավորությունների գծով պահուստ հազ. դրամ	Այլ պահուստներ (առանց հետաձգված հարկային ակտիվի) հազ. դրամ
Առ 1 հունվարի 2018թ.	-	-
Ֆինանսական երաշխավորության սկզբնական ճանաչում	112,147	93,456
Անորտիզացիա	(5,249)	-
Առ 31 դեկտեմբերի 2018թ.	106,898	93,456
Ֆինանսական երաշխավորության վերաչափում սեփական կապիտալի միջոցով	4,886	4,006
Ֆինանսական երաշխավորության վերաչափում շահույթի կամ վնասի միջոցով	108,628	-
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանք	(1,848)	-
Անորտիզացիա	(22,494)	-
Առ 31 դեկտեմբերի 2019թ.	196,070	97,462

16 Սեփական կապիտալ

(ա) Կանոնադրական կապիտալ

Կանոնադրական կապիտալի սեփականատերերը իրավասու են ստանալ ժամանակ առ ժամանակ հայտարարվող շահաբաժինները: Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն՝ Կազմակերպության բաշխման ենթակա պահուստները սահմանափակվում են Կազմակերպության ՖՀՄՍ համաձայն պատրաստված ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլված չբաշխված շահույթի մնացորդով:

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպության ներգրավված կանոնադրական կապիտալը կազմում էր 800,000 հազար դրամ (2018թ-ին՝ 800,000 հազար դրամ):

(բ) Շահաբաժիններ

2019թ. և 2018թ. ընթացքում շահաբաժիններ չեն հայտարարվել և չեն վճարվել: 2019թ. դեկտեմբերի 31-ից հետո մինչև այս ֆինանսական հաշվետվությունների ստորագրման ամսաթիվը շահաբաժիններ չեն առաջարկվել:

17 Ռիսկերի կառավարում

Ռիսկերի կառավարումն էական գործոն է բանկային ծառայությունների ոլորտում և Կազմակերպության գործառնությունների կարևոր տարր է: Ֆինանսական, շուկայական, պարտքային, իրացվելիության և գործառնական ռիսկերն այն հիմնական ռիսկերն են, որոնց ենթարկվում է Կազմակերպությունը:

(ա) Ռիսկերի կառավարման քաղաքականություն և ընթացակարգեր

Ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել, վերլուծել և կառավարել այն ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Կազմակերպությունը, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմանաչափեր և հսկողության մեխանիզմներ, ինչպես նաև անընդհատ հսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց համապատասխանությունը սահմանված սահմանաչափերին: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և ընթացակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝ շուկայական պայմանների փոփոխությունները, առաջարկվող արտադրանքն ու ծառայությունների և ընդունված լավագույն փորձն արտացոլելու նպատակով: Կազմակերպությունը մշակել է նշանակալի ռիսկերի և կապիտալի վերաբերյալ հաշվետվողականության համակարգ:

Տնօրենների խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման համակարգի աշխատանքի, առանցքային ռիսկերի կառավարման գործընթացի հսկողության, ռիսկերի կառավարման քաղաքականության ու ընթացակարգերի վերանայման և խոշոր գործարքների հաստատման համար:

Կառավարման հանձնաժողովը պատասխանատու է ռիսկերի մեղմացմանն ուղղված միջոցառումների հսկողության և իրականացմանն ու ռիսկերի համար սահմանված սահմանաչափերում Կազմակերպության գործունեության իրականացումն ապահովելու համար:

Ուսկի թե՛ արտաքին և թե՛ ներքին գործոցները բացահայտվում և կառավարվում են Կազմակերպության ներսում: Հատուկ ուշադրություն է դարձվում ռիսկի բոլոր գործոցների բացահայտմանը և ռիսկերի մեղմացմանն ուղղված ընթացիկ միջոցառումների նպատակահարմարության որոշմանը: Բացի պարտքային և շուկայական ռիսկերի ստանդարտ վերլուծություն իրականացնելուց, Կառավարման հանձնաժողովը վերահսկում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ռիսկերը, կազմակերպելով կանոնավոր հանդիպումներ գործառնական բաժինների հետ՝ նրանց գործունեության համապատասխան ոլորտների հետ կապված մասնագիտական դատողություններ ստանալու համար:

Կազմակերպության ներքին փաստաթղթերի համաձայն՝ Կառավարման հանձնաժողովը և ներքին ատլիտի բաժինը հաճախ պատրաստում են Կազմակերպության նշանակալի ռիսկերի կառավարմանն անդրադարձող հաշվետվություններ: Հաշվետվությունները ներառում են դիտարկումներ Կազմակերպության ընթացակարգերի և մեթոդաբանության արդյունավետության գնահատման վերաբերյալ և առաջարկություններ դրանց բարելավման ուղղությամբ:

(բ) Պարտքային ռիսկ

Այս ծանոթագրությունում ներկայացված է տեղեկատվություն ֆինանսական ռիսկերին Կազմակերպության ենթարկվածության վերաբերյալ: Ֆինանսական ռիսկերի կառավարման հիմունքների վերաբերյալ առավել մանրամասն տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 17-ում:

Պարտքային ռիսկ – ակնկալվող պարտքային կորստների գումարները

Արժեզրկման գնահատման համար օգտագործվող ելակետային տվյալներ, ենթադրություններ և մեթոդներ

Տես հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը Ծանոթագրություն 3 (ե) (iv) կետում:

Պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ

Որոշելու համար, թե արդյոք ֆինանսական գործիքի գծով պարտազանցման ռիսկը նշանակալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից ի վեր, Կազմակերպությունը դիտարկում է ողջամիտ և հիմնավորվող տեղեկատվությունը, որը տեղին է և հասանելի առանց անհարկի ծախսումների կամ ջանքերի: Գնահատումը ներառում է քանակական և որակական տվյալները, ինչպես նաև Կազմակերպության անցյալ ժամանակաշրջանների փորձի վրա հիմնված վերլուծությունը:

Անհատներին տրված վարկերի համար Կազմակերպությունն օգտագործում է ժամկետանցության 1-օրյա սահմանափակիչ որոշելու համար, թե արդյոք տեղի է ունցել պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ:

Պարտազանցման հավանականության ժամկետային կառուցվածքի ստեղծում

Ժամկետանց օրերն օգտագործվում են որպես հիմնական ելակետային տվյալներ պարտքային ռիսկին ենթարկվող ֆինանսական գործիքների գծով պարտազանցման հավանականության ժամկետային կառուցվածքը ստեղծելիս միգրացիայի մատրիցների Մարկովի մոդելում: Միգրացիայի մատրիցները կառուցվում են նախորդ 6 ամիսների տվյալների հիման վրա:

Պարտքային ռիսկի նշանակալի աճի որոշում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Կազմակերպությունը գնահատում է, թե արդյոք տեղի է ունեցել պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր: Պարտքային ռիսկի աճի նշանակալի լինելը որոշելիս դիտարկվում են ֆինանսական գործիքի և փոխառուի բնութագրերը: Նշանակալիության չափանիշները տարբեր են փոխատվության տարբեր տեսակների, մասնավորապես, իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրվող փոխատվությունների համար:

Կազմակերպությունը պարտքային ռիսկի նշանակալի աճի մասին վկայող սահմանափակիչ է համարում ակտիվի ավելի քան 1 օր ժամկետանցությունը, քանի որ գնահատված պարտազանցման հավանականությունը նշանակալիորեն աճել է: Ժամկետանց օրերի քանակը որոշվում է հաշվելով օրերն այն առաջին օրվանից, երբ վճարումն ամբողջությամբ չի ստացվել:

Եթե գոյություն ունի վկայություն, որ այլևս չկա պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ՝ ի համեմատություն սկզբնական ճանաչման, գործիքի գծով կորստի պահուստը կրկին չափվում է նվազագույնը 12-ամսյա և ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստների չափով:

Վարկի պայմանագրային պայմանների փոփոխության դեպքում, ապացույցն առ այն, որ ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներ ճանաչելու չափանիշներն այլևս չեն բավարարվում, ներառում է փոփոխված պայմանագրային պայմանների համաձայն վճարումները ժամանակին կատարելու մասին տեղեկատվությունը:

Պարտազանցության սահմանում

Կազմակերպությունը համարում է, որ ֆինանսական ակտիվի գծով տեղի է ունեցել պարտազանցում, եթե՝

- հավանական չէ, որ փոխառուն ամբողջությամբ կկատարի Կազմակերպության նկատմամբ ստանձնած իր վարկային պարտավորությունները, եթե Կազմակերպությունը չձեռնարկի այնպիսի գործողություններ, ինչպիսին գրավի իրացումն է (առկայության դեպքում),
- Կազմակերպության նկատմամբ փոխառուի նշանակալի վարկային պարտավորություններից որևէ մեկն ավելի քան 60 օր ժամկետանց է: Օվերդրաֆտները ժամկետանց են համարվում այն օրվանից, երբ հաճախորդը խախտում է սահմանված սահմանաչափը կամ երբ հաճախորդին առաջարկվում է այնպիսի սահմանաչափ, որը ցածր է ընթացիկ չնարված գումարից, կամ
- հավանական է դառնում, որ ակտիվի պայմանները կվերանայվեն փոխառուի սնանկության արդյունքում՝ վարկային պարտավորությունները կատարելու փոխառուի անկարողության պատճառով:

Փոխառուի հետ կապված պարտազանցման տեղի ունենալը գնահատելիս՝ Կազմակերպությունը դիտարկում է հետևյալը՝

- որակական ցուցանիշները,
- քանակական ցուցանիշները և
- Կազմակերպության ներսում մշակված և արտաքին աղբյուրներից ստացված տվյալները:

Ելակետային տվյալները, որոնք օգտագործվում են ֆինանսական գործիքի գծով պարտազանցման տեղի ունենալը գնահատելու համար, և դրանց նշանակալիությունը կարող են փոփոխվել ժամանակի ընթացքում՝ հանգամանքների փոփոխություններն արտացոլելու համար:

Ապագայամետ տեղեկատվության ներառում

Հաշվի առնելով ֆիզիկական անձանց տրվող վարկերի կարճաժամկետ բնույթը՝ ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկում ապագայամետ տեղեկատվություն չի ներառվում:

Փոփոխված ֆինանսական ակտիվներ

Մոզո «Հիմա» վարկերի ժամկետայնությունը կազմում է մեկ ամիս: Կազմակերպությունը չի տալիս այս վարկերի պայմանները փոփոխելու հնարավորություն և երբեք չի փոխում այդ գործիքի պայմանները, այնուամենայնիվ, հաճախորդները հնարավորություն ունեն երկարաձգել մարումը 15-ից 30 օրով՝ վճարելով երկարաձգման համար վճար:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափում

Ակնկալվող պարտքային կորուստները չափելիս որպես առաջացային ելակետային տվյալներ հանդես են գալիս հետևյալ փոփոխականների ժամկետային կառուցվածքները.

- պարտազանցման հավանականությունը,
- կորուստը պարտազանցման դեպքում,
- պարտքի գումարը պարտազանցման պահին:

Ֆիզիկական անձանց տրվող վարկերի համար 1-ին փուլի գործիքների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկվում են բազմապատկելով պարտազանցման հավանականությունը պարտազանցման դեպքում առաջացող կորստի գումարով և պարտքի գումարով պարտազանցման պահին (հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ վարկի ժամկետը չի գերազանցում 12 ամիսը, բոլոր վարկերի համար կիրառելի է պարտազանցման հավանականությունը ամբողջ ժամկետի ընթացքում):

Պարտազանցման հավանականության գնահատման մեթոդաբանությունը ներկայացված է վերը՝ «Պարտազանցման հավանականության ժամկետային կառուցվածքի ստեղծում» բաժնում:

Կազմակերպությունը պարտազանցման դեպքում առաջացող կորուստը գնահատում է հիմք ընդունելով պարտազանցումով վարկերի ներկայացված պահանջների արդյունքում միջոցների վերադարձման ցուցանիշների վերաբերյալ տեղեկատվությունը: Պարտազանցման դեպքում առաջացող կորստի գնահատման մոդելները հաշվարկվում են գեղչված դրամական հոսքերի հիմունքով՝ որպես գեղչման գործակից կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը: Իրավաբանական անձանց համար պարտազանցման դեպքում առաջացող կորուստը գնահատվում է միջազգային վարկանիշային գործակալությունների կողմից տրամադրված գրավով չապահովված վարկերին վերաբերող անցյալ ժամանակաշրջանների միջոցների վերադարձման ցուցանիշների հիման վրա:

Պարտքի գումարը պարտազանցման պահին իրենից ներկայացնում է պարտքի ակնկալվող գումարը պարտազանցման դեպքում: Կազմակերպությունը պարտազանցման պահին պարտքի գումարը հաշվարկում է հիմք ընդունելով հաճախորդի պարտքի ընթացիկ գումարը և պայմանագրով թույլատրվող և մաշվածության արդյունքում այդ գումարի հնարավոր փոփոխությունները: Ֆինանսական ակտիվի համար պարտքի գումարը պարտազանցման

պահին իրենից ներկայացնում է վերջինիս համախառն հաշվեկշռային արժեքը պարտագանգման պահին: Փոխատվության հանձնառությունների համար պարտքի գումարը պարտագանգման պահին իրենից ներկայացնում է հնարավոր ապագա գումարները, որոնք կարող են օգտագործվել պայմանագրի շրջանակում, որոնք գնահատվում են անցյալ ժամանակաշրջանների դիտարկումների և ապագայամետ տեղեկատվության հիման վրա:

Ինչպես նշված է վերը և պայմանով, որ 1-ին փուլի ֆինանսական ակտիվների համար առավելագույնս կօգտագործվի պարտագանգման հավանականության 12-ամսյա ցուցանիշը, Կազմակերպությունն ակնկալվող պարտքային կորուստները չափում է հաշվի առնելով պարտագանգման ռիսկն այն ակնկալվող պայմանագրային ժամանակահատվածում (ներառյալ փոխառուի երկարաձգման բոլոր հնարավորությունները), որի ընթացքում այն ենթարկվում է պարտքային ռիսկին, եթե նույնիսկ Կազմակերպությունը դիտարկում է ավելի երկար ժամանակահատված պարտքային ռիսկի կառավարման նպատակների համար:

Պարտքային ռիսկի կենտրոնացում

Պարտքային ռիսկին առավելագույն ենթարկվածությունը որպես կանոն արտացոլվում է ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքներում՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում և չճանաչված պայմանագրային հանձնառություններում: Ակտիվների և պարտավորությունների հնարավոր հաշվանցումն էական ազդեցություն չունի պոտենցիալ պարտքային ռիսկի նվազեցման վրա:

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների գծով պարտքային ռիսկին առավելագույն ենթարկվածությունը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

	31 դեկտեմբերի 2019թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2018թ. հազ. դրամ
Ակտիվներ		
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքներ	131,964	15,492
Ավանդներ	403,893	2,524,332
Հաճախորդներին տրված վարկեր	10,555,332	5,723,208
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	200,627	37,068
Պարտքային ռիսկին ընդհանուր առավելագույն ենթարկվածությունը	11,291,816	8,300,100

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունը չունի պարտապաններ կամ կապակցված պարտապանների խմբեր (2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ մեկ պարտապան), որոնց հետ կապված պարտքային ռիսկին ենթարկվածությունը գերազանցում է պարտքային ռիսկին առավելագույն ենթարկվածության 10%-ը (2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 2,524,332 հազար դրամ):

(գ) Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ ապագա դրամական հոսքերի տատանման ռիսկն է շուկայական գների փոփոխությունների հետևանքով: Շուկայական ռիսկը ներառում է արժույթային, տոկոսադրույքի և այլ գնային ռիսկերը: Շուկայական ռիսկն առաջանում է տոկոսակիր և բաժնային ֆինանսական գործիքների բաց դիրքերի գծով, որոնք ենթարկվում են շուկայի ընդհանուր և առանձնահատուկ փոփոխությունների ազդեցությանը և շուկայական գների ու արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխականության մակարդակի փոփոխություններին: Շուկայական ռիսկի կառավարման նպատակն է կառավարել և հսկել շուկայական ռիսկին ենթարկվածությունը և պահպանել այն ընդունելի սահմանաչափերում՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը:

(i) Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ ապագա դրամական հոսքերի տատանման ռիսկն է շուկայական տոկոսադրույքների փոփոխությունների հետևանքով: Կազմակերպությունը ենթարկվում է իր ֆինանսական վիճակի և դրամական հոսքերի վրա շուկայում գերակշռող տոկոսադրույքների տատանումների ազդեցությանը: Նման տատանումները կարող են ավելացնել տոկոսային մարժան, սակայն կարող են նաև նվազեցնել այն կամ հանգեցնել կորուստների՝ տոկոսադրույքների անսպասելի փոփոխությունների դեպքում:

Տոկոսադրույքի ճեղքվածքի վերլուծություն

Տոկոսադրույքի ռիսկը հիմնականում կառավարվում է տոկոսադրույքների ճեղքվածքի հսկողության միջոցով: Ստորև ամփոփ կերպով ներկայացված է տոկոսադրույքների ճեղքվածքի վերաբերյալ տեղեկատվությունը հիմնական ֆինանսական գործիքների համար 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Մինչև 1 տարի	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ոչ տոկոսակիր	Հաշվեկշռային արժեք
31 դեկտեմբերի 2019թ.					
ԱԿՏԻՎՆԵՐ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	-	-	131,964	131,964
Ժամկետային ավանդներ	403,893	-	-	-	403,893
Հաճախորդներին տրված վարկեր	5,255,850	5,045,657	253,825	-	10,555,332
	5,659,743	5,045,657	253,825	131,964	11,091,189
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
Վարկեր և փոխառություններ	5,257,030	4,422,562	44,553	-	9,724,145
	5,257,030	4,422,562	44,553	-	9,724,145
	402,713	623,095	209,272	131,964	1,367,044

«Մոզո» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
 2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
 ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Ստորև ամփոփ կերպով ներկայացված է տոկոսադրույքների ճեղքվածքի վերաբերյալ տեղեկատվությունը հիմնական ֆինանսական գործիքների համար 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Մինչև 1 տարի	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ոչ տոկոսակիր	Հաշվեկշռային արժեք
31 դեկտեմբերի 2018թ.					
ԱԿՏԻՎՆԵՐ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	-	-	15,492	15,492
Ժամկետային ավանդներ	2,124,332	400,000	-	-	2,524,332
Հաճախորդներին տրված վարկեր	2,927,322	2,631,991	163,895	-	5,723,208
	5,051,654	3,031,991	163,895	15,492	8,263,032
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
Վարկեր և փոխառություններ	74,988	7,155,419	-	-	7,230,407
	74,988	7,155,419	-	-	7,230,407
	4,976,666	(4,123,428)	163,895	15,492	1,032,625

Միջին արդյունավետ տոկոսադրույքներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2019թ. և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Այս տոկոսադրույքներն իրենցից ներկայացնում են այս ակտիվների և պարտավորությունների մինչև մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածի մոտավոր եկամտաբերությունը:

	31 դեկտեմբերի 2019թ.			31 դեկտեմբերի 2018թ.		
	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %			Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %		
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Եվրո	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Այլ արտարժույթ
Տոկոսակիր ակտիվներ						
Բանկերին տրված վարկեր	10.2 %	-	-	10.2%	-	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր	44.4%	-	-	41.2%	-	-
Տոկոսակիր պարտավորություններ						
Գրավով ապահովված վարկեր տեղական բանկերից	12.7%	-	-	12.0%	-	-
Գրավով չապահովված փոխառություն մասնակցից	-	-	12.0%	-	-	12.0%
Գրավով ապահովված վարկեր այլ ֆինանսական կազմակերպություններից	-	-	9.7%	-	-	-

Տոկոսադրույքի զգայնության վերլուծություն

Տոկոսադրույքի ճեղքվածքի վերլուծության վրա հիմնված տոկոսադրույքի կառավարումը լրացվում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների զգայնության հսկողությամբ: Ստորև ներկայացված է տոկոսադրույքների փոփոխությունների (վերագնորոշման ռիսկ) նկատմամբ զուտ շահույթի կամ վնասի և սեփական կապիտալի (առանց հարկերի) զգայնության վերլուծությունը, որն իրականացվել է տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների եկամտաբերության բոլոր կորերի 100 բազիսային կետով (բկ) զուգահեռ նվազման կամ աճի պարզեցված սցենարի և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ գյություն ունեցող դիրքերի հիման վրա:

	31 դեկտեմբերի 2019թ. հազ. դրամ
100 բկ զուգահեռ նվազում	2,950
100 բկ զուգահեռ աճ	(2,950)

(ii) Արժուքային ռիսկ

Կազմակերպությունն ունի եվրոյով արտահայտված ակտիվներ և պարտավորություններ:

Արժուքային ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ ապագա դրամական հոսքերի տատանման ռիսկն է արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխությունների հետևանքով: Կազմակերպությունը չի հեջավորում իր ենթարկվածությունն արժուքային ռիսկին:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են այն արժույթները, որոնց առումով Կազմակերպությունը ենթարկվում է նշանակալի ռիսկի իր դրամային ակտիվների և պարտավորությունների հետ կապված:

	2019թ. հազ. դրամ	2018թ. հազ. դրամ
Եվրոյի փոխարժեքի 10%-ով աճ ՀՀ դրամի նկատմամբ	(583,889)	(331,389)
Եվրոյի փոխարժեքի 10%-ով նվազում ՀՀ դրամի նկատմամբ	583,889	331,389

Վերը նշված վերլուծությունն իրականացնելիս հաշվի չեն առնվել հարկերը և հիմք են ընդունվել արտարժույթների փոխարժեքների տատանումները, որոնք Կազմակերպությունը դիտարկում է որպես ողջամտորեն հնարավոր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում: Վերլուծությունը ենթադրում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմնան անփոփոխ:

(դ) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Կազմակերպությունը կունենա դժվարություններ ֆինանսական գործիքների հետ կապված պարտականությունները կատարելիս, որոնք մարվում են դրամական միջոցների կամ մեկ այլ ֆինանսական ակտիվի միջոցով: Իրացվելիության ռիսկն առաջանում է ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետների անհամապատասխանության դեպքում: Ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետների և տոկոսադրույքների համապատասխանությունը և/կամ վերահսկվող անհամապատասխանությունը հանդիսանում է իրացվելիության կառավարման էական գործոն: Ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետների ամբողջական համապատասխանությունը բնորոշ չէ ֆինանսական կազմակերպությունների համար՝ պայմանավորված իրականացվող գործարքների տարաբնույթությամբ և ժամկետների անորոշությամբ: Անհամապատասխանությունը հնարավորություն է տալիս բարձրացնել շահութաբերությունը, սակայն կարող է նաև մեծացնել վնաս կրելու ռիսկը:

«Մեզո» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
 2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
 ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Կազմակերպության կողմից իրացվելիության ռիսկի կառավարման նպատակն է ցանկացած պահի ապահովել բոլոր անհրաժեշտ միջոցները՝ դրամական հոսքերի հետ կապված պարտավորությունները մարելու համար: Իրացվելիության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում է Վարչության կողմից:

Կազմակերպությունը ձգտում է պահպանել ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված և կայուն կառուցվածք, որը կազմված է այլ ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված երկարաժամկետ և կարճաժամկետ վարկերից և փոխառություններից:

Իրացվելիության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունը պահանջում է՝

- դրամական հոսքերի կանխատեսում ըստ հիմնական արտարժույթների և այլ դրամական հոսքերի հետ կապված պահանջվող իրացվելի ակտիվների մակարդակի դիտարկում,
- ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված կառուցվածքի պահպանում,
- պարտքերի կենտրոնացման և կառուցվածքի կառավարում,
- բարձր իրացվելի ակտիվների պորտֆելի պահպանում, որը կարելի է հեշտությամբ իրացնել որպես ապահովություն դրամական հոսքերի դադարեցման դեպքում,
- իրացվելիության և ֆինանսավորման անընդհատությունն ապահովող ծրագրերի մշակում,
- օրենսդրական պահանջների հետ իրացվելիության ցուցանիշների համապատասխանության հսկողություն:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված են ֆինանսական պարտավորությունների և փոխատվության հանձնառությունների գծով չզեղչված դրամական հոսքերը՝ ըստ պայմանագրով սահմանված ամենավաղ մարման ժամկետի: Աղյուսակներում ներկայացված դրամական արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումարն իրենից ներկայացնում է չզեղչված պայմանագրային դրամական հոսքերը ֆինանսական պարտավորությունների կամ փոխատվության հանձնառությունների գծով: Ֆինանսական երաշխավորությունների պայմանագրերի համար երաշխավորության առավելագույն գումարը բաշխվում է այն ամենավաղ ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում երաշխավորությունը կարող է օգտագործվել:

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունն ըստ պայմանագրային մարման ժամկետների 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	1-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ընդամենը արտահոսք	Հաշվեկշռային արժեք
31 դեկտեմբերի 2019թ.				
Ոչ ածանցյալ պարտավորություններ				
Վարկեր և փոխառություններ	5,894,116	5,034,218	10,928,334	9,724,145
Վարձակալության գծով պարտավորություն	53,830	86,717	140,547	119,668
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	290,711	-	290,711	290,711
Տրամադրված ֆինանսական երաշխավորություն	53,726,000	-	53,726,000	196,070
Ընդամենը	59,964,657	5,120,935	65,085,592	10,330,594

«Մեզո» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
 2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
 ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունն ըստ պայմանագրային մարման ժամկետների 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	1-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ընդամենը արտահոսք	Հաշվեկշռային արժեք
31 դեկտեմբերի 2018թ.				
Ոչ ածանցյալ պարտավորություններ				
Վարկեր և փոխառություններ	74,762	9,891,492	9,966,254	7,230,407
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	172,539	-	172,539	172,539
Տրամադրված ֆինանսական երաշխավորություն	41,523,750	-	41,523,750	106,898
Ընդամենը	41,771,051	9,891,492	51,662,543	7,509,844

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վերլուծությունը՝ ըստ պայմանագրային մարման ժամկետների:

	Մեկ տարի	Ավելի քան մեկ տարի	Ընդամենը
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	131,964	-	131,964
Բանկերին տրված վարկեր	403,893	-	403,893
Հաճախորդներին տրված վարկեր	5,255,850	5,299,482	10,555,332
Հիմնական միջոցներ, ոչ նյութական ակտիվներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	-	185,384	185,384
Հետաձգված հարկային ակտիվ	-	68,633	68,633
Վարկերի հավաքագրման գծով ստացվելիք գումարներ	175,130	-	175,130
Ընթացիկ հարկային ակտիվ	27,633	-	27,633
Այլ ակտիվներ	75,705	-	75,705
Ընդամենը ակտիվներ	6,070,175	5,553,499	11,623,674
Պարտավորություններ			
Վարկեր բանկերից	5,257,030	4,467,115	9,724,145
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	42,907	76,761	119,668
Երաշխավորության գծով պահուստներ	196,070	-	196,070
Այլ պարտավորություններ	386,958	-	386,958
Ընդամենը պարտավորություններ	5,882,965	4,543,876	10,426,841
Զուտ դիրքը	187,210	1,009,623	1,196,833

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վերլուծությունը՝ ըստ պայմանագրային մարման ժամկետների:

	<u>Մեկ տարի</u>	<u>Ավելի քան մեկ տարի</u>	<u>Ընդամենը</u>
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	15,492	-	15,492
Բանկերին տրված վարկեր	2,124,332	400,000	2,524,332
Հաճախորդներին տրված վարկեր	2,900,278	2,822,930	5,723,208
Հիմնական միջոցներ, ոչ նյութական ակտիվներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	-	69,527	69,527
Հետաձգված հարկային ակտիվ	-	66,424	66,424
Վարկերի հավաքագրման գծով ստացվելիք գումարներ	25,813	-	25,813
Այլ ակտիվներ	37,947	-	37,947
Ընդամենը ակտիվներ	5,103,862	3,358,881	8,462,743
Պարտավորություններ			
Վարկեր բանկերից	74,762	7,155,645	7,230,407
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	298,994	-	298,994
Երաշխավորության գծով պահուստներ	-	106,898	106,898
Այլ պարտավորություններ	-	2,377	2,377
Ընդամենը պարտավորություններ	373,756	7,264,920	7,638,676
Զուտ դիքը	4,730,106	(3,906,039)	(824,067)

18 Կապիտալի կառավարում

Կազմակերպության կապիտալի չափի պահանջները սահմանվում և վերահսկվում են ՀՀ ԿԲ-ի կողմից:

Կազմակերպությունը որպես կապիտալ սահմանում է օրենսդրությամբ վարկային կազմակերպությունների կապիտալի համար սահմանված հոդվածները: ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կապիտալի ներկայիս պահանջների համաձայն՝ վարկային կազմակերպությունները պետք է ապահովեն 150,000 հազար դրամի (2018թ-ին՝ 150,000 հազար դրամի) չափով նվազագույն բաժնետիրական կապիտալ և 150,000 հազար դրամի (2018թ-ին՝ 150,000 հազար դրամի) չափով ընդհանուր կապիտալ: 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպության ընդհանուր կապիտալը կազմում էր 1,193,155 հազար դրամ (2018թ-ին՝ 824,067 հազար դրամ): 2019թ. և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունը բավարարում էր կանոնադրական կապիտալի և ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափի պահանջները: Կազմակերպության նկատմամբ կիրառելի չեն այլ օրենսդրական պահանջներ:

19 Պայմանական դեպքեր

(ա) Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրության ոլորտը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են այլ երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանում: Կազմակերպությունն ամբողջովին չի ապահովագրել իր ակտիվները, այն ապահովագրված չէ նաև գործունեության ընդհատումից և երրորդ կողմերի նկատմամբ պարտավորություններից, որոնք կարող են առաջանալ գույքին կամ շրջակա միջավայրին վնաս հասցնելուց՝ Կազմակերպության տարածքում տեղի ունեցած պատահարների կամ վերջինիս գործունեության հետևանքով: Քանի դեռ Կազմակերպությունը չունի համապատասխան ապահովագրական ծածկույթ, գոյություն ունի ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է զգալի անբարենպաստ ազդեցություն ունենալ Կազմակերպության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

(բ) Դատական վարույթներ

Բնականոն գործունեության ընթացքում Կազմակերպությունը կարող է հանդես գալ որպես դատական վարույթների և հայցերի կողմ: Դեկավարությունը գտնում է, որ նման վարույթների կամ հայցերի արդյունքում առաջացող պարտավորությունները, եթե այդպիսիք լինեն, զգալի բացասական ազդեցություն չեն ունենա ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործունեության արդյունքների վրա:

(գ) Պայմանական հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի հարկային համակարգը, լինելով համեմատաբար նոր, բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատական որոշումների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք երբեմն հստակ չեն, հակասական են, ինչը ենթադրում է տարբեր մեկնաբանություններ: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են սահմանել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել այլ երկրների ռիսկերի համեմատ շատ ավելի մեծ ռիսկեր: Դեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանաբար է ճանաչել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի կիրառելի հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատական որոշումների իր մեկնաբանությունների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են էական լինել այս ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

20 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

(ա) Վերահսկողություն

Կազմակերպության 100% մասնակիցն է «Մոզո Բայթիքս ընդ Կաուկասուս» բաժնետիրական ընկերությունը, իսկ վերջնական մայր կազմակերպությունն է «Մոզո Ֆայնենս ԷսԷյ» ընկերությունը: Վերջնական մայր կազմակերպությունը հրապարակում է աուդիտի ենթարկված ֆինանսական հաշվետվությունները: Կազմակերպության վերջնական վերահսկող կազմակերպությունն է «Մոզո Ֆայնենս ԷսԷյ» ընկերությունը: 2019թ. և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ «Մոզո Ֆայնենս ԷսԷյ» ընկերության վերջնական շահառու սեփականատերերից ոչ մեկն անհատական հիմունքով չի վերահսկում Խումբը:

(բ) Գործարքներ Տնօրենների խորհրդի անդամների և ղեկավարության հետ

	2019թ. հազ. դրամ	2018թ. հազ. դրամ
Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումներ	84,446	94,393

(գ) Գործարքներ այլ կապակցված կողմերի հետ

	Գործարքի գումարը 2019թ.	Մնացորդը 2019թ.	Գործարքի գումարը 2018թ.	Մնացորդը 2018թ.
հազ. դրամ				
Ստացված վարկեր				
Մայր կազմակերպություն	5,768,757	1,631,385	3,416,692	3,191,152
Տոկոսային ծախս				
Մայր կազմակերպություն	275,092	-	35,419	-
Կրեդիտորական պարտքեր				
Խմբի անդամ ընկերություններ (կառավարման վճար)	496,877	121,068	119,466	-

21 Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք

Կազմակերպությունը ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը չափելիս կիրառում է ստորև ներկայացված իրական արժեքի հիերարխիան, որն արտացոլում է չափումների ժամանակ օգտագործված ելակետային տվյալների նշանակալիությունը:

- 1-ին մակարդակ. նույն գործիքների համար գործող շուկայում գնանշված գները (չճշգրտված):
- 2-րդ մակարդակ. 1-ին մակարդակում ներառված գնանշված գներից տարբեր ելակետային տվյալները, որոնք դիտելի են կամ ուղղակիորեն (ալիմենթ՝ որպես գներ), կամ անուղղակիորեն (ալիմենթ՝ գներից ստացվող): Այս դասակարգը ներառում է այն գործիքները, որոնց գնահատման համար կիրառվել են մնանատիպ գործիքների համար գործող շուկայում գնանշված գները, մնանատիպ գործիքների համար գնանշված գներն ակտիվ չհամարվող շուկաներում, կամ գնահատման այլ մեթոդներ, որտեղ բոլոր նշանակալի ելակետային տվյալներն ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն դիտելի են շուկայական տվյալներից:

- 3-րդ մակարդակ. ոչ դիտելի ելակետային տվյալներ: Այս դասակարգը ներառում է բոլոր այն գործիքները, որոնց դեպքում գնահատման մեթոդները ներառում են դիտելի տվյալների վրա չհիմնված ելակետային տվյալները և ոչ դիտելի ելակետային տվյալները նշանակալի ազդեցություն ունեն գործիքի գնահատման վրա: Այս դասակարգը ներառում է այն գործիքները, որոնք գնահատվում են նմանատիպ գործիքների համար գնանշված գների հիման վրա, որոնց գծով պահաջվում են նշանակալի ոչ դիտելի ճշգրտումներ կամ ենթադրություններ՝ գործիքների միջև տարբերություններն արտացոլելու համար:

Բոլոր ֆինանսական գործիքների գնահատված իրական արժեքները մոտավորապես համապատասխանում են դրանց հաշվեկշռային արժեքներին:

Իրական արժեքի այս գնահատականի նպատակն է ներկայացնել այն մոտավոր գինը, որը շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքում կստացվեր ակտիվի վաճառքից կամ կվճարվեր պարտավորության փոխանցման դիմաց չափման ամսաթվի դրությամբ: Այնուամենայնիվ, հաշվի առնելով անորոշությունները և կողմնակալ դատողությունները, իրական արժեքը չպետք է դիտվի որպես իրացման գին՝ անմիջապես ակտիվների վաճառքի կամ պարտավորությունների փոխանցման ժամանակ:

Գնահատման մեթոդները ներառում են զուտ ներկա արժեքի և զեղչված դրամական միջոցների հոսքերի մոդելները, նմանատիպ գործիքների հետ համեմատությունը, որոնց համար առկա են շուկայի դիտարկելի գներ, և այլ գնահատման մոդելներ: Գնահատման մեթոդներում կիրառվող ենթադրությունները և ելակետային տվյալները ներառում են ռիսկից զերծ և ելակետային տոկոսադրույքները, վարկային սպրեդերը և այլ ճշգրտումները, որոնք օգտագործվում են զեղչման դրույքները, պարտատոմսերի և բաժնետոմսերի գները, արտարժույթի փոխարժեքները, բաժնետոմսերի և բաժնետոմսերի ինդեքսների գները գնահատելու համար: Գնահատման մեթոդների նպատակն է ստանալ այն իրական արժեքը, որն արտացոլում է ֆինանսական գործիքի գինը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, որը կորոշվեր շուկայի մասնակիցների կողմից «անկախ կողմերի միջև գործարքում»:

22 Հաշվետու ամսաթվից հետո տեղի ունեցած դեպքեր

2020թ. մարտի 11-ին Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպությունը կորոնավիրուսի բռնկումը գնահատեց որպես համաճարակ: Ի պատասխան COVID-19 բռնկումով բնակչության առողջությանը սպառնացող լուրջ սպառնալիքի՝ Հայաստանի Հանրապետության իշխանությունները միջոցներ ձեռնարկեցին հիվանդության տարածումը կանխելու համար, այդ թվում՝ սահմանափակելով մարդկանց միջսահմանային տեղաշարժը, օտարերկրացիների մուտքը Հայաստանի Հանրապետություն և կարգադրելով տնտեսական գործունեության սուրյեկտներին անցնել հեռավար աշխատանքային ռեժիմի: 2020թ. մարտի ընթացքում իշխանություններն աստիճանաբար սկսեցին կիրառել սոցիալական հեռավորության պահպանմանն ուղղված լրացուցիչ միջոցառումներ, այդ թվում՝ փակվեցին դպրոցները, համալսարանները, ռեստորանները, կինոթատրոնները, թատրոնները, թանգարանները և մարզասրահները: Բնակչության սանիտարահամաճարակային անվտանգությունն ապահովելու նպատակով կառավարությունը հայտարարեց արտակարգ դրություն 2020թ. մարտի 16-ից մինչև մայիսի 14-ը բոլոր կազմակերպությունների համար, բացառությամբ բժշկական և դեղագործական կազմակերպությունների, շտապ օգնության ծառայության, սննդի և առաջին անհրաժեշտության ապրանքների մատակարարների և չրմոհատվող աշխատանքային ցիկլով կազմակերպությունների: 2020թ. մայիսի 14-ից, չնայած այն հանգամանքի, որ արտակարգ դրության ժամկետը երկարաձգվեց, տնտեսության ըստ էության բոլոր ոլորտների գործունեությունը վերսկսվեց՝ անվտանգության լրացուցիչ կանոններով:

2020թ. մարտին ՀՀ կառավարությունը հայտարարեց միջոցառումների փաթեթ COVID-19 բռնկման հետևանքով առավել տուժած ոլորտներին աջակցելու համար: Ծրագիրը, ի թիվս այլ միջոցառումների, ներառում է իջեցված տոկոսադրույքով վարկեր և իջեցված միջնորդավճարներ փոքր և միջին ձեռնարկությունների, վարկերի մարման հետաձգում, պետական աջակցություն վարկերի վերաֆինանսավորման և վարկերի պայմանների վերանայման հետ կապված առավել տուժած ոլորտների կազմակերպությունների համար: Առավել տուժած ոլորտների ցանկն ուշադիր կերպով վերահսկվում է և կարող է ճշգրտվել հետագա զարգացումներից ելնելով:

Կազմակերպությունը գործում է ֆինանսական ոլորտում: Այս ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման ամսաթվի դրությամբ Կազմակերպությունը շարունակում էր իր գործունեությունն առանց ընդհատումների:

Կազմակերպությունը վարկային արձակուրդ է տրամադրել իր փոխառուներին երկու ամիս ժամկետով՝ սկսած 2020թ. մարտի 13-ից: COVID-19 բռնկման արդյունքում Կազմակերպությունը դադարեցրել է Մոզո «Հիմա» վարկերի տրամադրումը:

Կազմակերպությունը դիտարկել է հիվանդության բռնկման ազդեցությունն իր իրացվելիության դիրքի վրա տարբեր սթրեսային սցենարների ներքո, և ղեկավարությունը գտնում է, որ այն չի ունենա լայնամասշտաբ ազդեցություն Կազմակերպության դիրքի վրա:

Բացի այդ, կարգավորող մարմինը (ՀՀ կենտրոնական բանկը) մտադրություն է արտահայտել ցուցաբերել աջակցություն Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսական հատվածին, մեղմացնելով նորմատիվները և աջակցելով իրացվելիության հարցում, անհրաժեշտության դեպքում, և ՀՀ կառավարությունն իրականացնում է տնտեսության աջակցության ծրագրեր, որոնք նպատակաուղղված են COVID 19 հետևանքների հաղթահարմանը: